Ժ· ՏԱՐԻ 1822 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 2 ՄԵՀԵԿԱՆ 4382 — Հ· Տ· 8 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1890 — Ն· Տ· 20 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1890 — ՀԻՃՐ· 29 ՃԻՄԱԶԻԻԼ ԱԽԸՐ 1307 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՂՐԿԵԼ ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան–խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆԳԻՆ — ԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ համար	Տարին	160
»	Վեց ամիս	80
»	Երեք ամիս	40
Գաւառաց	Տարեկան	200
»	Վեցամսեայ	100
Օտար երկիրներէ տարեկան ֆրանք		56
»	վեցամսեայ	28

Դրամը ղրկուած լինելու է կանխիկ, առանց որոյ բաժանորդագրութիւն չընդունուիր, և խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդարձուիր·

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 8 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

ԴԱՏԱՎՃԻՌ ՓԱՌՆԷԼԵԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՈՅ

Աւասիկ եզրակացութիւնք Փառնէլեան Դատական Յանձնաժողովոյ երից դատաւորաց, որոց Տեղեկագրոյն մասունցմէ երէկ ծանուցինք·

«Ա· Իբրեւ արդիւնք մեր քննութեանց, գտանք որ Խորհրդարանի ամբաստանեալ (Փառնէլեան) անդամք հաւաքաբար անդամակցած չեն դաւակցութեան մը, որոյ նպատակն է եղեր Իռլանտայի բացարձակ անկախութիւնն հաստատել· Բայց նաեւ գտանք որ այս անդամներէ ոմանք, Պ· Տէյվիթի հետ, Հողային Դաշնակցութիւնն հիմնած են՝ անոր միջոցաւ բացարձակ անկախութիւն ապահովելու համար Իռլանտայի որպէս ինքնուրոյն ազգութիւն· (Յանձնաժողովը կը յիշէ այս իռլանտացի երեսփոխաններ, որոց մէջ Պ· Փառնէլի անունը չերեւիր)·

«Բ· Գտանք որ ամբաստանեալ անդամք դաւակցած են՝ Հողային վարձուց վճարումն արգիլելու համար, հողագործաց վրայ ճնշում ի գործ դնելով, որպէս զի այս կերպիւ աղքատացնեն և երկրէն արտաքսեն Իռլանտայի հողատէրերը, զորս «անգլիացի պահապան զօրք» կ'անուանէին·

«Գ· Մինչ Թ-յմզ կ'ամբաստանէր իռլանտական կուսակցութեան անդամները թէ ինչ ինչ առիթներով քաղաքագիտութիւն համարեցին հրապարակաւ պախարակել ոճրագործութիւններն, և միանգամայն հաւանեցին իրենց կուսակցաց թէ այս պախարակում իրենց անկեղծ համոզումը չէ, գտանք որ Թ-յմզի այս ամբաստանութիւն հիմնաւոր չէ· Բայց որոշ անպարտ կ'արձակենք զՊ· Փառնէլ և միւս ամբաստանեալները Ֆէնիքս Փարքի մարդասպանութեան մեղսակցութեան ամբաստանութենէն, և կը վճռենք թէ այն նամակ որոյ վրայ գլխաւորապէս յենած էր այս ամբաստանութիւն՝ շինծու է·

«Դ· Գտանք որ ամբաստանեալ երեսփոխանք ժողովրդեան մէջ ցրուած են Իռլանտական Աշխարհ անուն ամերիկեան լրագիրն և ուրիշ լրագրեր, որք գրգռութիւն յառաջ բերելու և յոճրագործութիւն թելադրելու կը ծառայէին·

«Ե· Գտանք որ ամբաստանեալ երեսփոխանք ժողովուրդն ուղղակի թելադրած չեն յոճրագործութիւն, այլ միայն քաջալերած են իրենց ազգակիցներն որ աչաբեկին վարձականներն՝ իրենց պարտքերը չվճարելու համար հողատէրաց· Ասոր հետեւանքն եղած է որ քաջալերուած անձինք ոճիր և բռնութիւն ալ ի գործ դրած են· Բայց ապացուցեալ չէ այն ամբաստանութիւն թէ ամբաստանեալք գումարներ վճարած լինին քաջալերելու համար իրենց ազգակիցներն որ ոճիր գործեն·

«Զ· Մինչ Թ-յմզ կ'ամբաստանէր թէ այս երեսփոխանք բան մը չեն ըրած ոճրագործութեան առաջքն առնելու համար, և անկեղծապէս չեն պախարակած ոճրագործները, գտանք որ ամբաստանեալներէն ոմանք, և ի մասնաւորի Պ· Տէյվիթ, անկեղծապէս պախարակած են ոճիրներն ու բռնութեան արարքը· Բայց գտանք նաեւ որ ամբաստանեալք չեն պախարակած վարձականներն աչաբեկելու (Պոյքոթելու) դրութիւնն, որ ոճրագործութեան և բռնութեան առաջնորդած է, այլ ընդհակառակն՝ այս յառաջ հետեւանաց տեղեակ լինելով "հանդերձ" յարատեւած են այն աչաբեկման դրութիւնը պաշտպանելու·

«Է· Գտանք որ ամբաստանեալ երեսփոխանք հողագործական ոճրով ամբաստանեալ իրենց ազգակիցները պաշտպանած և անոնց ընտանիքներն հոգացած են, բայց չէ ապացուցուած թէ այս երեսփոխանք մտերմութիւն հաստատած լինին հանրածանօթ ոճրագործներու հետ, կամ ի պատիւ անոնց հանգանակութիւններ կատարած լինին, և կամ դրամ վճարած լինին՝ ոճրագործներն արդարութեան ձեռքէն փախցնելու նպատակաւ·

«Ը· Գտանք որ ստոյգ է այն առարկութիւն թէ ամբաստանեալք վճարումներ ըրած են իբրեւ փոխարինութիւն այն անձանց որք հողային ոճրագործութեանց կատարման առթիւ վնաս կրած էին·

«Թ· Գալով այն առարկութեան թէ ամբաստանեալք դրամական և բարոյական աջակցութիւն խնդրած եւ ստացած են ոճրագործութեան հանրածանօթ փաստաբանաց կողմէ, գտանք որ ամբաստանեալք աջակցութիւն խնդրած և դրամական նպաստ ստացած են Փաթրիք Ֆորտ անուն անձէն, որ իռլանտական խնդրոյ առթիւ ոճրագործութեան հանրածանօթ ջատագով մ'է· Բայց չէ ապացուցուած թէ ամբաստանեալք տեղեակ էին որ Ամերիկայի իռլանտական Քլան-Նա-Կաէլ յեղափոխական ընկերութիւնը կ'իշխէր Ազգային Դաշնակցութեան, կամ դրամ կը հաւաքէր Փառնէլեան խորհրդարանական հանգանակութեան ի նպաստ· Ապացուցուած է թէ ամբաստանեալք աջակցութիւն ստացած են Ամերիկայի այն իռլանտական կուսակցութենէն որ «ֆիզիքական զօրութեան կիրառութիւն» կը ջատագովէր, կուսակցութիւն յորում կը բովանդակէր Քլան-Նա-Կաէլ եւս, և ամբաստանեալք, այս աջակցութիւնն ստանալու համար, այդ յեղափոխական կուսակցութեան արարքը պախարակելէն զգուշացած են·

«Կը մնան Պ· Փառնէլի դէմ երեք որոշ ամբաստանութիւնք·

(1) «Թէ Պ· Փառնէլ Իռլանտայի մէջ ի Քիլմէյնհէմ բանտարկեալ գտնուած միջոցին երբ կառավարական անձնաւորութիւնք ոմանք իրեն հետ բանակցութեան մտան, ինք գիտէր թէ Շէրիտան և Պոյթըն չարագործութեան պարագլուխ եղած էին, և հետեւապէս անոնց միջոցաւ չարագործութեանց վերջ տալ կ'ուզէր·»

Գտանք որ այս ամբաստանութիւն չէ ապացուցեալ·

(2) «Թէ Պ· Փառնէլ մտերմութիւն ունէր գլխաւոր Անպարտելեաց հետ (յեղափոխական կուսակցութիւն իռլանտական), թէ հաւանօրէն անոնցմէ իմացաւ թէ ինչպիսի ոճիր մը գործել կը պատրաստուէին, երբ պատուոյ վրայ խօսք տալով բանտէն արձակեցաւ 1882 ապրիլ ամսուն, և թէ Ֆէնիքս Փարքի ոճրին անոնց գործը լինելը ճանչցաւ·»

Գտանք որ այս ամբաստանութիւն անհիմն է· Արդէն հաստատած ենք թէ «Անպարտելիք» Հողային Դաշնակցութեան մէկ ճիւղը չէին·

(3) «Թէ Պ· Փառնէլ 1883 յունուար 23ին բարեկէպ վճարում մ'ընելով միջոց տուաւ առ Ֆ· Պայրն՝ անգլիական արդարութեան ձեռքէն Ֆրանսա փախչելու·»

Գտանք որ Պ· Փառնէլ ո՛ և է վճարում չէ ըրած առ Ֆ· Պայրն՝ անոր ի Ֆրանսա փախուստը դիւրացնելու համար,

«Թ-յմզ Պ· Տէյվիթի դէմ ալ սա երկու որոշ ամբաստանութիւնները կ'ընէր·

(1) «Թէ Պ· Տէյվիթ Ֆէնիանական յեղափոխական ընկերութեան անդամ էր, և իբրեւ այն դատապարտութիւն կրած է, և Իռլանտայի Հողային Դաշնակցութեան նպաստած է այն գումարով որ հայթայթուած էր ոճրագործութեան և բռնութեան նպատակաւ·»

(2) «Թէ Պ· Տէյվիթ սերտ և մտերիմ ընկերակցութեամբ կապակցեալ էր Ամերիկայի յեղափոխական Իռլանտացւոց հետ որք ծայրայեղ գործողութիւն կը ջատագովէին, և այս հանգամանքով գլխաւոր միջնորդն եղած է դաշնակցութիւն յառաջ բերելու այս ծայրայեղ Իռլանտացւոց և Ամերիկայի Փառնէլեան — ինքնօրինական կուսակցութեան միջեւ· Թէ իռլանտական նոր շարժումն սկսուած էր ի ձեռն Ֆէնիանց՝ Ֆէնիանական գումարներով· այդ շարժման հայրն էր Միքայէլ Տէյվիթ, դատապարտեալ Ֆէնիան, և թէ Պ· Փառնէլի «սահմանադրական կազմակերպութիւնը» ծրագրուած էր Ֆէնիանական իմացականութեան զօրութեամբ, հիմնեալ Ֆէնիանական փոխառութեամբ և Ֆէնիանց ձեռամբ մատակարարեալ·»

«Արդ, Տեղեկագրոյս ընթացքին մէջ ցոյց տուինք թէ Պ· Տէյվիթ Ֆէնիանական ընկերակցութեան մէկ անդամն էր, և իբրեւ այն դատապարտութիւն ալ կրած է, և դրամ ընդունած է հանգանակութենէ մը որոյ նպատակն էր հողային ոճրագործութիւն· Բայց գտանք որ Պ· Տէյվիթ այս գումարն ստացած է ո՛չ թէ Հողային Դաշնակցութեան կազմութեան համար, այլ հանրային կարծեաց մէջ յուզումն յառաջ բերելու համար որ այն Դաշնակցութեան կազմութեան առաջնորդած է· Ցոյց տուինք նաեւ թէ Պ· Տէյվիթ նոյն գումարն իւր անձնական քսակէն ետ տուած է յետոյ·

«Գալով այն ամբաստանութեան թէ Պ· Տէյվիթ սերտ յարաբերութեան մէջ էր բռնութիւն ջատագովող Ամերիկացի Իռլանտացւոց հետ, և գլխաւոր միջնորդն եղած է այն կուսակցութեան և Ամերիկայի Փառնէլեան–ինքնօրինական կուսակցութեան միջեւ դաշնակցութիւն յառաջ բերելու համար, գտանք թէ արդարեւ Պ· Տէյվիթ գլխաւոր միջնորդն եղած է այս դաշնակցութիւնն յառաջ բերելու համար·»

. .

Դատական լեզուի ամենայն զգուշութեամբ խմբագրուած այս դատավճռէ կ'երեւի թէ Պ· Փառնէլ և իւր պաշտօնակիցք գիտութեամբ ոճրագործներու մեղսակից ու խորհրդակից լինելու գլխաւոր ամբաստանութենէն անպարտ արձակուած են լիովին· Պ· Փառնէլ և իւր պաշտօնակիցք ալ խնդրոյն այս մասին ետեւ անգլիացի դատաւորաց դատողութեան յանձնումը կը խնդրէին· զի երբ թէ այս ամբաստանութիւնն հաստատելու համար Թ-յմզի յիշած նամակներն և այլ կարծեցեալ իրողութիւնք դիւրաւ կրնային քննուիլ և ճշմարտութիւնն երեւան հանուիլ· Գալով միւս քաղաքական կէտերուն, յորս երեք անգլիացի դատաւորք հողագործական պախարակելի յուզման մը բանուած կը ցուցընեն զՊ· Փառնէլ և անոր ընկերներն, այն յուզում ինքնին պատժական օրէնքի խստութիւնները կամ հանրային կարծեաց դատապարտութիւնն հրաւիրող եղեռնագործութիւն մը չէր, և հետեւապէս Յանձնաժողովոյ Տեղեկագրոյն այս հատուածք Պ· Փառնէլի և ընկերաց անձնական պատուոյն չեն դպչիր, քանի որ կը բացատրուին Իռլանտայի և Անգլիոյ դարաւոր յարաբերութեանց ձգտեալ անկանոն վիճակաւ, զոր կարգի դնելու համար կլատսթոնեանք կ'առաջարկեն ինքնօրինութիւն տալ Իռլանտայի, մինչ Պահպանողականք և Միութենական–Ազատականք բաւ կը համարին մի կողմէ պատժական օրէնքներ խստացնել և միւս կողմէ իռլանտացի ժողովրդեան նիւթական ամենէն անխուսափելի պահանջումները գոհացնել հողատիրութեան և երկրագործական գանգատաց դիւրութեանց հաստատմամբ·

Թ-յմզ կ'ըսէ թէ Յանձնաժողովոյ Տեղեկագրոյն այն հատուածք որք իրաւունք կուտան իրեն՝ բաւ են ցոյց տալու թէ ինք օգտակար ծառայութիւն մը մատուցած է ազգին՝ Փառնէլեան վտանգին վրայ ուշադրութիւն հրաւիրելով· Բայց ընդհանրապէս Նախարարական լրագիրք վիշտ կը զգան համբաւաւոր դատին այս ելից համար, որ նոր ոյժ մը կ'ուտայ իռլանտական կուսակցութեան, և զոր մեծաւ խնդութեամբ կ'ողջունէ կլատսթոնեան մամուլը·

ՌՈՒՍԻԱ

Դեկտ· և յունուար ամսոց մէջ Օտեսայէ և Սեւաստոպոլէ 11,894 զօրք շոգենաւ դրուելով Պաթում ղրկուեցան· Ռուս կառավարութիւնը ժամանակէ մ'ի վեր կ'աւելցնէ Կովկասիոյ զօրաց թիւը·

—Տեղական լրագրաց մէջ ծանուցուած էր արդէն Մայրաքաղաքիս մէջ ռուսական վարժարան մը հիմնելու դիտաւորութիւնն, ինչպէս կան իտալական, անգլիական և գերմանական վարժարանք· Փեթերպուրկի սլաւեան ընկերութեան խնդրանօք, Ցարն արտօնած է այդ գաղափարին իրագործումն, և կը յուսացուի որ Պալքանեան երկրաց երիտասարդք պիտի օգտուին այդ հաստատութենէ·

. .

Նո– խօսուած էր անցեալ օր, ինչպէս ծանոյց հեռագիրը, թէ ի Սիպերիա գործուած ծայրայեղութեանց վրայ Թ-յմզի պատմած մէկ նորագոյն դէպքն ալ սա է· Ժամանակ մը յառաջ Տիկին Նաթալիա Սիհիտա, վարժուհի բարձրագոյն նախակրթարանաց, տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուած էր· Ռուսական յեղափոխական Ն–րօտ–յ– Վ–լ– լրագրին մի քանի թիւերն իւր տան մէջ գտնուած էին· Շատ ուսեալ և զարգացեալ կին մ'էր այս, և իւր պատիժը կը կրէր Քարայի բանտին մէջ, ուր ղրկուած են վերջերս տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեալ շատ մը քաղաքական յանցաւորք· Անցեալ դեկտ· ամսուն, Քարայի բանտին տնօրէնը պատճառով մը կը գրգռէ կը զայրացնէ զՏիկին Սիհիտա· Թէ ինչ էր այս պատճառ՝ չի յայտնուիր, բայց կ'երեւի թէ ծանր բան մ'էր, քանի որ՝ ամեն հետեւանք աչքի առնելով՝ Տիկին Սիհիտա կ'ապտակէ բանտապետն, որ կը հրամայէ իւր մարդոց՝ մերկացնել վարժուհին և խարազանել· Նոյն իսկ Նիքոլա Կայսեր ժամանակ նշանաւոր կանանց վրայ այսպիսի խստութիւնք ի գործ չէին դրուեր· Տիկին Սիհիտա զգացած վշտէն և ամօթէն ինքնասպան կը լինի, և անոր կրած անարգանաց վիճակակից չլինելու համար, իւր բանտակից բարեկամուհին Տիկին Մարիա Քովալեւսքայա, կին փրոֆ· Քովալեւսքիի, նմանապէս թոյն առնելով ինքնասպան կը լինի·

Քարայի կանանց բանտէն քիչ հեռու կը գտնուի քաղաքական պատճառներով աքսորեալ արանց բանտն, և երկու բանտերու դատապարտեալք գաղտնի բայց յարատեւ հաղորդակցութեան մէջ են· Երբ այր բանտարկեալք կը լսեն Տիկին Սիհիտայի դժբախտութիւնն և ինքնասպանութիւնը, կը յուզուին, և իշխանութիւնք խիստ միջոցներ ի գործ դնել հարկ կը դատեն· Գաւառապետն ամենայն անճապարանօք ի Քարա կ'երթայ, ինչպէս կը ծանուցանէ տեղէն 1889 դեկտեմբեր 28ին գրուած նամակ մը·

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Վսեմ· Մելքոմ խանի տեղ Լոնտոնի պարսկական դեսպան կարգուած Միրզա Մուհամմէտ Ալի Խան Վիեննա հասաւ, և անգլիացի թղթակիցք որք իրեն հետ տեսակցած են՝ կը հեռագրեն թէ զննողական տեսքով փառաւոր մարդ մ'է իբր յիսնամեայ, որ անգլիերէն չի գիտեր բայց լաւ ֆրանսերէն կը խօսի· Ժամանակ մը Պոլսոյ մէջ ապրած լինելով, անգլիական կենաց վրայ քիչ շատ գաղափար ունի· Առաջին անգամն է որ յԵւրոպա կ'այցէ·

ԴԼՊԲԵՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Փարիզի կոմսն որ դէպ ի Քուպա կ'ուղեւորէր, չուզեց ճամբէն շեղիլ իւր անդրանիկ մահուան և իւր որդւոյն ձերբակալման հեռագրերն առնլով, եւ Փորթօ-Րիքօյէ պատասխանեց հեռագրաւ որ այս վերջին դէպքի վրայ նորագոյն լուրեր իրեն հաղորդուին ի Հաւանա, ուր հասած է արդէն·

—Սպանիոյ ինֆանթայ–Թագուհին և իւր կառավարութիւն այլ եւս Թոյլ չպիտի տան որ սպանիական հողին վրայ գաղտնի խորհրդակցութիւններ ընեն և մեքենայութիւններ նիւթեն Օրլէանեան գերդաստանի անդամք, որք ինչպէս Ֆրանսայի, Սպանիոյ մէջ եւս ժողովրդական համակրանք չեն վայելեր, իրենց կծծութեամբ և շահագիտութեամբ, որով թէ' ի Ֆրանսա և թէ յՍպանիա իրենց անձնական հարստութիւնն աւելցնելու միայն հոգատարած են, և կ'երեւի թէ նոյն շահագիտական նպատակաւ է որ Ֆրանսայի և Սպանիոյ գահերն իրենց ձեռքն անցունելու բազմաթիւ փորձեր ըրած են ցարդ· Արդէն 1887 տարւոյն մէջ Պ· Սագասթայի դահլիճը ծանուցած էր թէ Օրլէանեանց Մոնփանսիէի դքսին մօտ դումարման թոյլ չպիտի տայ· Բայց և այնպէս դուքսը, Պրազիլիոյ վերջին եղելութեանց առթիւ, իւր ընտանեաց անդամներն հաւաքեց, և նորէն ու նորէն յանձնարարեց որ քաղաքական թեկնածուի դեր մը խաղցնել տան Օրլէանու դքսին· Սպանիոյ քաղաքական մարդիկ ընդհանրապէս կը կարծեն թէ Օրլէանու դքսին գործը կանխաւ պատրաստեալ բան մ'է իւր ընտանեաց և արքայական կուսակցաց կողմէ, որոց նպատակն է դուքսը բանտարկեալ պահել՝ երկրին մէջ յուզում յառաջ բերելու և եւրոպական Արքունեաց համակրանքը շահելու համար·

Պ· ՓԱՌՆԷԼ

Իռլանտայի քաղաքային խորհուրդք, որք բառ մեծի մասին իռլանտական կուսակցութեան անդամներէն բաղկացեալ են, խնդակցական ուղերձներ կը քուէարկեն, որով ուրախակից կը լինին առ Պ· Փառնէլ՝ Թ-յմզի դէմ իւր երկար դատին յաջող արդեանց համար, և կը կրկնեն հաւատարմութիւն իրենց վստահութեան իւր վրայ, իբրեւ պետ և առաջնորդ իռլանտացի ժողովրդեան·

ՔՐՈՒՓԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ

Պրուսիոյ մէջ ամենէն հարուստ մարդն է Պ· Քրուփ, Էսէնի հռչակաւոր գործարանատէրն թնդանօթի և պողպատեղինաց· Պրուսիոյ մէջ սովորութիւն է հրատարակել անհատներու վճարած տուրքերն, եւ այս հաշիւներէ կ'երեւի թէ Պ· Քրուփ անցեալ տարի 5,580,200 մարքի (279,000

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՐԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ԱՆՑԵԱԼԸ

Նօէլ և Անտրէ իրարու երես կը նայէին· Չէին համնար· Իրենց մտքէն այս տեսակ դժբաղդութիւն մը անցունելէ հեռի էին·

—Ձեզ կը զարմացնեմ, այնպէս չէ՞· Հայրերնիդ միմիայն յոգնած կ'երեւի ձեզ· Կը խօսի, կը խնդայ, մինչեւ իսկ կ'ուտէ· Եթէ անկողնոյն մէջ պառկած չըլլար, բան մը փոխուած չպիտի երեւէր իր վրայ· Է՛հ, խեղճ բարեկամներս, ներեցէք ինձ եթէ վիշտ պիտի պատճառեմ ձեզ· Հայրերնիդ շաբաթը չի հաներ· Խորունկ և անբուժելի ցաւ մը մաշեցուցած է զինքը· Այն փառաւոր շէնքերէ միայն կը նմանէր որք դարերով կանգուն կը մնան, որք դեռ երկար ժամանակ մնալու սահմանեալ կ'երեւին և որոց յանկարծական կործանումը կը տեսնենք, առանց պատճառի, որովհետեւ առջի օրը շատ տաք կամ շատ ցուրտ է և կամ սաստիկ հով փչած է, ո՞վ գիտէ· Ձեր հօր կեանքը կը կործանի, ու չկրնար այլ եւս վերականգնիլ·

Երկու երիտասարդք Պէրժըրօ դարձան· չէին համարձակեր ո՛չ խօսիլ ո՛չ իրարու երես նայիլ·

Երկուքն ալ անձայն կ'արտասուէին·

Ժէաթրիս որ վերնադաւթակին առջեւ կ'երթեւեկէր, և որ հեռուէն տեսած էր անոնց տօքթորին հետ խօսիլը, Ժէաթրիս զոր քահանայն ամեն օր իրեն հետ դղեակ կը տանէր, նախազգացում մը ունեցաւ·

Երբ անոնց վերադարձը տեսաւ, կարմրած աչքերով, հասկցաւ·

Եւ գունատ, թեւերը կախած, շրթունքը կիսաբաց, որովհետեւ, կը խեղդուի և կ'զգայ որ սիրտն յուզմունքէն կը սեղմուի, կ'սպասէ որ իր առջեւէն անցնին·

Եւ երբ անոնց հետ դէմ առ դէմ կը գտնուի, կը հարցաքննէ զանոնք·

—Պարոն երէց, կ'ըսէ, կը ներէ՞ք ինձ, կուզէի գիտնալ···

—Ի՞նչ բան, Ժէաթրի՛ս·

—Տօքթոր Պուրկէօյը պարոն կոմսին վրայօք խօսեցա՞ւ ձեզ·

—Այո՛·

—Տօքթորը ինչպէ՞ս կը գտնէ հայրերնիդ·

Նօէլի և Անտրէի արցունքը վերստին հոսիլ սկսան·

—Շատ գէշ, պատասխանեց քահանայն· Հայրերնիս մահամերձ է·

—Տէ՛ր Աստուած, մրմնջեց Ժէաթրիս՝ տակնուվրայ եղած·

Երկու երիտասարդք կը հեռանան, դղեակ կը մտնեն· Իսկ Ժէաթրիս, դաշտր, յստակ չի տեսներ· Ծունկերը կանգուն մնալու զօրութիւն չ'ունին· սաստիկ ջերմութիւն կը պատէ ճակատը· այնպէս կուգայ իրեն թէ գետինը կը բացուի ոտքերուն տակ, և թէ մարմինն հաւասարակշռութիւնը պիտի կորսնցունէ·

Եւ արդարեւ կիյնայ Ներքնադաւթակին առջեւ, կոյտի մը պէս անզգած· Սպասաւորք կը նշմարեն զինքը· Տրնիզ կը վազէ, կը հանեն· Խեղճ կինը խոհանոց կը փոխադրեն· Դժուարաւ կ'ապրի·

Բայց աչքերը բանալուն պէս, կը յիշէ·

—Դժբաղդութիւն մը ունեցայ, կ'ըսէ·

Եւ կը ջանայ ժպտիլ·

Որքա՜ն արցունքներ այդ ժպիտին մէջ·

Խոհանոցէն դուրս կ'ելլէ·

—Պարոն երէցը Թերեւս ինձ պէտք ունենայ, կ'ըսէ· Հօրը քով ըլլալու է· երթամ իրեն մօտ կենամ·

Եւ կերթայ զաւակը գտնել·

Կուզէ հոն ըլլալ, ամուսնոյն քով·

Եւ խորապէս յուզեալ, դեգերելով, վասն զի ինքն ալ տկար է, կը մրմնջէ·

—Խե՛ղճ Իւբայէնս, խե՛ղճ Իւբայէնս·

Նօէլ և Անտրէ իրենց հօրը քով են·

Քանի որ սա քանի մը ժամ միայն ունի ապրելու, չեն ուզեր այդ թանկագին կեանքէն վայրկեան մը, երկվայրկեան մը կորսնցունել·

Ի՞նչ պիտի ընէ Ժէաթրիս· Օգուտ քաղելով առանձնութեան վայրկեանէ մը, սենեկին մէջ որուն վրայ կը սաւառնի արդէն մահուան սեւ հրեշտակն, արդեօք դէպի անկողի՞ն պիտի երթայ և ինքզինքը պիտի ճանչցունէ՞ Վիլլաթօնի·

Կամ թէ պիտի Թողու որ ամուսինը մեռնի սա համոզմամբ թէ ինք խոնարհ և անձնուէր աղախին մըն է լոկ·

Կարելի՞ բան է այս·

Յաւիտենական բաժանման պիտի կրնա՞յ հանդուրժել Ժէաթրիս, առանց անկից կարեկցութեան նշանակ մը ընդունելու, առանց գորովանաց խօսք մը լսելու·

Օրը իրիկուն եղաւ առանց հիւանդին վիճակին մէջ փոփոխութիւն մը երեւան գալու· Նօէլ երիցատունը գացած էր, բայց երեկոյին դարձաւ, միշտ Ժէաթրիսի հետ·

Անկողնոյն ստորոտը նստած է եղբօրը տեղ որ իր խուցն առանձնացած է քիչ մը քնանալու համար·

Նօէլ ուզած էր Ժէաթրիսը երիցատունը Թողուլ·

Ժէաթրիս խնդրեց որ այդպիսի բան մը չընէ· Եւ որովհետեւ քահանայն կը պնդէր, հեգ կնոջ աչքերն արտասուօք լեցուեցան·

Այն ատեն, տեղի տուաւ·

—Տարօրինակ կին, կ'ըսէր քահանայն, հայրս եւ եղբայրս այնքան կը սիրէ որքան կը սիրեմ ես զանոնք, եւ մեզ սպառնացող դժբաղդութիւնը իր վրայ ալ կը ծանրանայ կարծես·

Գիշերին մէջ, Ժէաթրիս խնդիրք մըն ալ ուզած էր անոր, արտասուալից աչօք·

—Պարոն երէց, ինձմէ գո՞հ էք· Ձեր ծառայութիւնը լաւ կ'ընե՞մ· Ձեզ լաւ կը դարմանե՞մ· Ինձ ուղղելիք յանդիմանութիւն մը ունի՞ք·

—Ինձ շատ անձնուէր ես եւ քու ծառայութիւններէդ չեմ կրնար բաժնուիլ· Ինչո՞ւ այս հարցումը կ'ուղղես ինձ

—Ձեզմէ շնորհք մը պիտի խնդրեմ, պարոն երէց, որով վարձատրած պիտի ըլլաք իմ անձնուիրութիւնս·

—Շնո՞րհք մը, Ժէաթրիս·

—Զիս մի՛ հեռացունէք, պարոն երէց, թողէք որ անկիւն մը մնամ այն խուցին մէջ ուր կը մեռնի Պ· Վիլլաթօն· Աղմուկ չեմ հաներ· Ձայնս չպիտի լսէք· ո՛չ իսկ պիտի տեսնէք զիս· պիտի աղօթեմ· Ես նշանակութիւն չունիմ· Խեղճուկ աղախին մըն եմ, բայց այնքա՜ն կը սիրեմ զձեզ ամենքդ, եթէ գիտնայի՛ք·

Եւ իր անճանաչելի դիմաց պատառուածքներուն մէջէն արցունքներ կը հոսէին·

—Այնպէս Թո՛ղ ըլլայ, Ժէաթրիս, քանի որ կը փափաքիս· Արդէն, կրնայ ըլլալ որ քեզի պէտք ունենանք· Քովերնիս կեցի՛ր և աղօթէ՛ հօրս համար·

Խուցին մէջ որ տկար կերպով լուսաւորուած էր կանթեղով մը որ քիչ կը վառէր,—հիւանդին աչքերը չյոգնեցնելու համար,—Նօէլ և Ժէաթրիս միայն կային·

Վիլլաթօն չէր քնանար, այլ կը մրափէր, յաճախակի արթննալով·

Իր չորս դին անցած դարձածներն աչքէն չէին վրիպիր·

Ժէաթրիս լռիկ մնջիկ հաստատուած էր խուցին մէջ·

Հիւանդը լսեց անոր ներս մտնելն, որքա՛ն ալ որ զգուշութիւն ըրած էր·

Դէպի աղախինը դարձաւ· Բայց որովհետեւ Ժէաթրիս մթութեան մէջ կեցած էր և Վիլլաթօնի տեսութիւնը տկարացած էր հիւանդութեան բերմամբ, չտեսաւ զանիկայ·

—Ո՞վ է հոն, հարցուց Նօէլի·

—Ժէաթրիսն է, հայր իմ·

—Ինչո՞ւ համար·

—Իբրեւ շնորհք մը խնդրեց ինձմէ որ ձեր քով մնայ, խոստանալով անհանգիստ չընել զձեզ· Կ'ուզէ՞ք որ ճամբե՞նք զինքը·

—Ո՛չ· Այդ կինը կը սիրէ զքեզ, Թո՛ղ մնայ· Այս կերպով կրնաս քնանալ, հանգստանալ· Ինքը կը հսկէ, և եթէ բանի մը պէտք ունենամ, զինքը կը կոչեմ·

Գիշերուան մէկ մասը սահեցաւ· Քահանայն իր աղօթագիրքը կարդացած էր· կէս գիշերուն, Անտրէն պիտի գար որպէս զի ինք երթար քիչ մը հանգիստ առնել իր կարգին·

Վիլլաթօն, քանի մը վայրկեանէ հետէ, տարօրինակ կերպով մը կը դիտէր Նօէլը· Կարծես կ'ուզէր գաղտնիք մը տալ անոր ու չէր համարձակեր·

Նայուածքն անոյշ ու երկչոտ էր միանգամայն, գորովալիր եւ վախկոտ·

—Նօէլ, ըսաւ յանկարծ, աւելի մօտեցիր ինձ·

Նօէլ ընթերցումն ընդհատեց, աղօթագիրքը աթոռի մը վրայ դրաւ եւ հօրը մօտեցաւ·

—Տղա՛ս, ըսաւ ծերունին անոյշ ձայնով մը, սրտիդ մէջ դառնութիւն մը չկա՞յ դէմս·

—Ո՛չ, հայր իմ·

(Շարունակելի)

ոսկւոյ) եկամուտ վրայ տուրք վճարած է, մինչ նախորդ տարին իւր եկամուտ 4 միլիոն 380.000 մարք հաշուուած էր։ Ըսել է թէ մէկ տարւոյն մէջ իւր եկամուտ 60 հազար անգլ. ոսկի աւելցած է։ Մաճառքեր գործնոց չինութիւնն աշխարհի ամենէն շահաւոր գործն է ուրեմն։

ԱՆՏՐԱՇԻ ԿՈՄՍ

Հեռագիրն երէկ ծանոյց Աւստրիոյ Հունգարիոյ նախկին վարչապետ Ճուլիուս Անտրաշի կոմսին մահն։ Հանգուցեալն, որ իբր 20 տարի քաղաքական երեւելի դեր մը կատարած է, Հունգարիոյ ամենէն ազնուական գերդաստանաց միոյն կը պատկանէր։ Երբ Մաճառաց մնելոյ ցեղն տիրեց Հունգարիոյ, ցեղապետներէն մին էր Անտրաս, որ Անտրաշիներու նշանաւոր գերդաստանին նահապետն եղաւ։ Հանգուցեալն էր որդի Շարլ Անտրաշիի։ որ անուն վաստկած է Թայս գետին ընթացքը կանոնաւորելու համար իւր յանդուգն աշխատութեամբք և քաղաքական գրքոյկներով, որք մեծապէս ուշադրութիւն գրաւեցին այն ժամանակներ։ Հանգուցեալն 1823ին ծնաւ ի Զեմպլին, և հետեւապէս 67 տարեկան էր։ Փեշթայի համալսարանին մէջ գերազանց կրթութիւն մը ստանալով և օտար երկրաց մէջ ուղեւորութիւններ ընելով, 1847ին անդամ ընտրեցաւ Հունգարիոյ Երեսփոխանաց Ժողովոյն։ Վրայ հասան 1848ի յեղափոխութիւնք, որք հին Եւրոպան ի հիմանց ցնցեցին։ Զեմպլինի կուսակալ կարգուելով մաճառական նոր նախարարութեան կողմէ, եռանդապէս ազնուականն յապտամբութիւն գրգռեց գաւառին տեղական զինուորութիւնն, և ի Շվեխաթ, կայսերական զօրաց դէմ մղուած առաջին Մաճառներէն մին եղաւ։ Ապստամբ մաճառ ազգին կառավարութիւնն, ի Տէպրէչին ապաստանելու հարկադրեալ, Անտրաշի կոմսին յանձնեց կարեւոր պաշտօն մը Բ. Դրան մօտ, խնդրելու համար Թուրքիոյ աջակցութիւնն ի նպաստ մաճառ ազգին։ Թէեւ արեւելեան ասպնջականութեամբ ընդունուեցաւ, բայց իւր պաշտօնին մէջ անյաջող եղաւ կոմս Անտրաշի։ Ֆրանձ Եոզէֆ կայսեր զօրքերը, Փասքեւիչ զօրավարին հրամանաց ներքեւ գտնուող ռուս զօրաց աջակցութեամբ, ջախջախեցին մաճառական ապստամբութիւնն։ Ուրիշ մաճառ գործիչներու և ապստամբապետներու պէս, Անտրաշի կոմս եւս ի մահ դատապարտեցաւ, Ֆրանձ Եոզէֆ կայսր ստորագրեց մահապարտութեան հրամանագիրն այն մարդուն դէմ որ օր մը իւր նախարարապետը պիտի լինէր։ Անտրաշի փախստական լինելով, իւր պատկերն ի կախաղան հանեցին ի գործադրութիւն պատժոյն։ Ժամանակ՝ առ ի Թուրքիա մնալէ յետոյ, Փարիզ գնաց և հոն Բալթերին Բէնուէֆի կոմսուհւոյն հետ ամուսնացաւ։ Իւր մայր քանից միջնորդեց Աւստրիոյ կայսեր մօտ, որ կը պահանջէր զի մահապարտը ներում խնդրէր։ Սէգ Մաճառը միշտ մերժեց այս պայման, և 1860 ին վերջապէս անպայման ներողութեան արժանացաւ։ Յաջորդ տարին Հունգարիոյ Երեսփ. Ժողովոյն անդամ ընտրուելով, երեւելի մաճառ քաղաքագէտ Տէրէնց Տէաքի կուսակցութեան յարեցաւ, որ հանդարտութեամբ և համառութեամբ կը պահանջէր մաճառ ազգին սահմանադրական ազատութեանց վերահաստատումը։ Տէաք և Անտրաշի իրենց գաղափարաց յաղթանակը տեսան վերջապէս, և երբ 1867 ին Պէօյսթ կոմսին վարչապետութեան օրով աւստրեւմաճառական երկակ Սահմանադրութիւնն հաստատեցաւ, Անտրաշի Հունգարիոյ նախարարապետ եղաւ, և այս պաշտօնով իւր վեհապետին հետ Փարիզ գնաց Արուեստահանդէսին, նաեւ յԵգիպտոս և ի Թուրքիա՝ Սուէզի ջրանցքին բացման առթիւ, և քիչ քիչ այս փայլուն, չքեղ և խելացի Մաճառ Ֆրանձ Եոզէֆ կայսեր ամենէն մտերիմ խորհրդականն եղաւ։

Պէօյսթ կոմս 1871 նոյ.ին հրաժարելով, մաճառ նախարարապետ Անտրաշի կոմս Աւստրիոյ-Հունգարիոյ նախարարապետ և արտաքին գործոց նախարար եղաւ, միանգամայն կայս. Պալատան նախարար։ 1872ին Պիզմարքի և Կորչաքովի հետ ներկայ էր Ռուսիոյ, Գերմանիոյ և Աւստրիոյ կայսերաց տեսակցութեան, յորում հաստատեցաւ Երից Կայսերաց Նիզակակցութիւնն, որ Արեւելեան վերջին խնդրոյն մէջ մեծ դեր կատարեց, բայց այսօր չքացած մ'է լոկ։ Անտրաշի Գերմանիոյ հետ Աւստրիոյ սերտ նիզակակցութեան գլխաւոր հաստատիչն եղաւ, որովհետեւ Պէօյսթ կոմս մինչեւ վերջը չէր կրցած հաշտուիլ Գերմանիոյ հետ Հէրսէքի դէպքերէն ետքն, Անտրաշի երեւելի մասնակցութիւն մ'ունեցաւ արեւելեան գործոց կարգադրութեան մէջ, և «Անտրաշիի Ծանուցագիրը» պատմական պաշտօնագիր մ'եղաւ։ Թուրքիոյ և Ռուսիոյ պատերազմին մէջ, չեզոք կեցաւ բոլորովին, և Այսթէֆանոսի դաշնագրոյն կնքումէն ետքը միայն գործօն դեր մը առաւ, նոյն միջոցին Պատուիրակութեանց քուէարկել տուաւ 60 միլիոն ֆիորինի վարկ մը, և Անգլիոյ և Գերմանիոյ հետ միացեալ յաջողեցաւ փոխել տալու Այսթէֆանոսի աղետալի դաշնագիրը։ Պերլինի Վեհաժողովոյն մէջ Քարոլեի կոմսին և Պառոն Հէյմէրլէի հետ Աւստրիոյ լիազօր եղաւ, և որոշել տուաւ որ Պոսնա-Հէրսէքի գրաւման եւ կառավարման արտօնուի Աւստրիա։ 1878 յուլիս ամսուն աւստրեւմաճառ զօրքերը մտան հոն։ 1878ին Անտրաշի պսակեց իւր գլուանդիտութիւն՝ Գերմանիոյ հետ յարձակողական և պաշտպանողական նիզակակցութիւն մը կնքելով, և 1879 սեպտ.ին հրաժարեցաւ քաղաքական ասպարէզէն։ Իրեն յաջորդեց Պառոն Հէյմէրլէ, որուն յաջորդն է կոմս Քալնոքի, արդի նախարարապետն և արտաքին գործոց նախարարն Աւստրիոյ-Հունգարիոյ։

Ֆրանձ Եոզէֆ կայսրն Ռուտոլֆի մահուան պատահմունքին առած էր Անտրաշի կոմսին, նաև իւր իշխաններին կինգանդիրն։ Անտրաշի ո՛չ միայն ներհուն քաղաքագէտ այլ և մեծ գիտնական մ'էր։ Կրօնքով կալվինական էր։ Իւր հիւանդութիւն, քաղցկեղ, ընդերկար տանջեց զինք։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ուսումնական Խորհուրդն իւր վերջին նստին մէջ զբաղեցաւ Տիպար-Վարժարանի հաստատութեան խնդրովն և որոշեց այս նպատակին յատկացնել Մայր վարժարանը, սահմանելով մատակարարութեան հիմնական կէտերն։ Խորհուրդը, նկատելով որ Մայր եկեղեցւոյ համար նոր թաղական խորհուրդ մը պիտի ընտրուի սահմանադրութեան, այս նպատակի գործադրութիւնը վերապահեց նորա ընտրութեան։

Մանիսայէն ի Պատրիարքարան ուղղեալ հեռագիրը ծանուցանելով որ տեղւոյն առժամեայ թաղական խորհուրդը՝ քահանայի մը խնդրոյն առթիւ, չորս հինգ օրէ ի վեր փակած է եկեղեցին, անօրէնութիւն մը խնդրած են։ Պատրիարքարանն կողմէ հեռագրաւ ծանուցուած է իրենց՝ այդ առթիւ դիմել Զմիւռնիոյ պատրիարքական Գեր. Փոխանորդին, որուն գրուած է արդէն խնդիրը։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Երէկ Կեդրոնական Վարժարանին մէջ, յետ աւարտման դասախօսութեանց, գրաւոր փոքր հանդէս մը տեղի ունեցաւ ի ներկայութեան Կեդրոնական Նախակրթարանի եւ Կեդրոնական Վարժարանի բոլոր աշակերտաց, ուսուցչական մարմնոյն, եւ Խնամակալութեան անդամոց։ Վարժարանին կրօնագիտութեան եւ բարոյագիտութեան դասախօս Գեր. Գաբրիէլ եպիսկ. Սրուանձտեանց նախագահեց։

Խնամակալութիւնն, ըստ վարժարանի ներքին կանոնագրին, պաշտօնապէս բաժնեց աշակերտաց ամսական նիշերու յայտագիրներն որք ծնողաց կողմէ ստորագրուելով, պիտի վերադարձուին Տեսչութեան։

Խնամակալութեան Ատենապետը ծանոյց աշակերտաց թէ բացառապէս այս տարուան վեցամսեայ քննութիւնք չը պիտի կատարուին նկատելով որ հիւանդութեանց առթիւ վարժարանին առժամեայ փակմամբ աշակերտք արդէն ամսոյ մը չափ զրկուած ըլլալով դասախօսութիւններէ, ժամանակ պիտի չը գտնէն վեցամսեայ քննութեանց պատրաստութեան համար, ինչ որ մեծապէս պիտի վնասէ վարժարանի ծրագրին կանոնաւոր գործադրութեան. Գոհունակութիւն յայտնեց վերջին աւեններս վարժարանին բարեկարգութեան մասին ուսուցչաց եւ աշակերտաց ունեցած ընթացքին համար, եւ այդ բարեկարգ վիճակն յարատեւ պահելու մասին Խնամակալութեան նոր անօրինութիւններն հաղորդեց։

Ապա, Սրբոց Վարդանանց նախատօնակին առթիւ, աշակերտք չարականներ երգեցին, և Գեր. Գաբրիէլ Եպիսկ. Սրուանձտեանց աշակերտաց ուղղեալ ջերմ յորդորականով մը հրաւէր կարդաց իրենց սրտին մէջ անխախտ պահել իրենց կրօնքն ու հաւատքն։

Ըստ սովորութեան վարժարանը փակեալ պիտի մնայ Բարեկենդանի առթիւ, մինչեւ յառաջիկայ երկուշաբթի։

Գարա-Քիլիսէէն կը գրեն մեզ թէ տեղւոյն ազգային վարժարանն, որ չորս տարիէ ի վեր կանոնաւորապէս կը շարունակուէր Միացեալ Ընկերութեանց հոգատարութեամբ և տեղացւոց ձեռնտուութեամբ, այժմ փակուած կը մնայ, տեղւոյս անտարբերութեան պատճառաւ, որք կը զլանան տարուէ տարի վճարելու իրենց դրամական չնչին նպաստը։ Մեր թղթակիցը Կեդրոնական Վարչութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ Գարաքիլիսէի կրթական այս ցաւալի կացութեան վրայ, և կը խնդրէ յաջող կարգադրութիւն մը ընել վարժարանին համար, որուն վրայ ցարդ 250 ոսկւոյ ծախք եղած է։

Ուսումնական Խորհուրդն հետեւեալ շրջաբերականն ուղղած է մայրաքաղաքիս Թաղական Խորհրդոց։

Մեծապատիւ Ատենապետ էֆէնտի Պատուարժան Թաղական Խորհրդոյ,

Անցեալ տարւոյ օգոստոս 21 Թուականաւ եւ 164 համարաւ շրջաբերական գրութեամբ մը Ուսումնական Խորհրդոյ կողմէ յանձնարարուած է Պատուարժան Թաղ. Խորհրդոց, որպէս զի հաճին ազգային վարժարանաց Բարեկարգութեան Հրահանգին Ցուցուցածական տրամադրութեանց համեմայն՝ իրենց վարժարանաց Տնօրէնն կարգել, ինչպէս նաեւ՝ ըստ նոյն Հրահանգի, յուղարկել վարժարանաց նախորդ շրջանի վիճակագիրն, ներկայի մատակարարութեան ելմտացոյցն, եւ ուսուցչութիւն ընծայել Հրահանգին 21 րդ յօդուածին, որու տրամադրութեան համաձայն հարկ է Կրթական Տեսչութեան վաւերացմամբ ներկայել նախակրթական ուսումն աւարտող աշակերտաց տրուած վկայականներն. իսկ ուսումնարանաց շըրջանաւարտներու վկայականներն Ուսումնական Խորհրդոյ կողմէ կը տրուին (Սահմ. Յօդ. 45)։

Այս պարտականութիւնք թէեւ բացառապէս գծուած եւ այլ եւ այլ առթիւ յիշուած են, սակայն Ուսումնական Խորհուրդս ցաւօք կը տեսնէ որ այս կանոնական գործողութիւնք մինչեւ ցարդ կատարուած չեն Թաղ. Խորհրդոց ոմանց կողմէ։

Վասն որոյ Ուսումնական Խորհուրդս գիտնալով որ կարելի չէ ազգային վարժարանաց բարեկարգութիւնն ապահովել, նոցա փրչական Հրահանգին ճշգիւ գործադրութեան, և թէ Թաղ. Խորհրդոց պաշտօնին և պարտականութեանց հետ չհամաձայնիր Բարեկարգութեան Հրահանգըն այսպէս անգործադրելի թողուլ, արժան դատեց այս երկրորդ շրջաբերականաւ յիշեցնել կանոնական տրամադրութեանց գործադրութեան պէտքը, և ըստ որում Պատուարժան Խորհուրդդ եւս ցարդ ո՛և է տեղեկութիւն մը հաղորդած չէ իւր թաղին վարժարանին նկատմամբ, կը հրաւիրէ որ հաճի տասն և հնգօրեայ պայմանաժամու մէջ կարգել վարժարանին Տնօրէնն և յայտագրել, ինչպէս նաև մատուցանել մատակարարութեան ելմտացոյցըն՝ վիճակագրական տեղեկագրով մը, պաշտօնէից ցուցակն՝ իւրաքանչիւրին ըստացած թոշակաւ։

Ուսումնական Խորհուրդս աներկմիտ է որ Պատ. Խորհուրդդ կը փութայ՝ առանց այլ եւս յապաղելու, գործադրել կանոնին տրամադրութիւններն եւ տեղեկագրել. և այնու ակնկալութեամբ կը մատուցանէ կանխաւ իւր յարգանաց հաւաստիքն։

Ի դիմաց Ուսումնական Խորհրդոյ

Ատենադպիր — Ատենապետ
Տ. ՏԱՏԵԱՆ — Ց. ԹԻՐՆԱՔԵԱՆ

30 յունուար 1890

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
ՀԱՅՈՑ ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ
[illegible] 18/2 մարտ 1889

ՊԱՐՏԻ		Օ. Ո.
Հանգանակութիւնք ըստ ցուցակի		360
Տոմսակք		470 67
Օթեակք և բացէն հասոյթ		71 65
Օտար քաղաքներէ նուէրք		133 49
		1035 51

ՊԱՀԱՆՋ		Օ. Ո.
Վարձք թատրոնի	50 —	
Թղթեղէնք, տպագրութիւն, ազդ. ծանուցմունք, «քարնէ», թըղթատարի ծախք, երթեւեկ ևլն. ևլն.	58 —	
Զարդարանք, ծաղիկներ, լուսավառութիւն, պարի վարպետք ևն.	45 —	
Նուագարան	11 —	
Վարձք կլօպներու, հայելեաց, հրդեհի դէմ ապահովագրութիւն ևլն.	12 54	176 54
Զուտ հասոյթ պարահանդիսի		858 97
		1035 51

Նախագահ — Դեր. Նախագահ
Մ. Հ. ՖՕՍԹԷՐ — Ս. ՄԱՔՍՈՒՏ
Քարտուղար — Գանձապետ
Կ. ՍԸՎԱՃԵԱՆ — Ժ. ԱԶԱՐԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Զօրրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. պալատան կահագործներէն Պ. Քարլյի։

ԼԷՅԼԷԻ ԲԱԶԱՐԸ

Այս իրիկուն իսլամաց Լէյլէի Բազարին տօնն է, այսինքն իսլամաց մարգարէին մօր յղութեան գիշերը։

Այս առթիւ այս գիշեր մայրաքաղաքիս մզկիթք և այլ կրօնական հաստատութիւնք կանթեղներով պիտի զարդարուին այս գիշեր և հանդիսաւոր աղօթքներ պիտի կատարուին վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանի։

Վաղն եւս բոլոր նախարարք և կրօնական, քաղաքական ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարք կայս. պալատ պիտի երթան ի շնորհաւորութիւն։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Նախարարաց Խորհրդոյ երէկի նստին մէջ խորհրդակցութիւնք կատարուեցան Բաթումի տրոց գործադրութեան կանոնագրոյն ինչպէս նաեւ Թուրքիոյ և Գերմանիոյ միջեւ վերանորոգելի առեւտրական դաշնագրոյն նկատմամբ յատուկ յանձնաժողովոյ կողմէ պատրաստուած տեղեկագրոց վրայ։

Ելմտական նախարար Վահմ. Ցակոբ փաշա չկրցաւ ներկայ գտնուիլ Նախարարաց Խորհրդոյ երէկի նստին, որովհետեւ Ն. Վսեմութիւն Ելմտական պաշտօնատան մէջ զբաղած էր Օսմ. Պանքայի անօրէնին հետ խորհրդակցութիւններ կատարելով։

ՊԱՇՏՕՆԷԻՑ ԱՄՍԱԹՈՇԱԿՔ

Կայս. Իրատէի մը համաձայն, ոսկով հրամայուած էր մէկ մէկ ամսաթոշակ վճարել կառավարական բոլոր պաշտօնէից ու քարտուղարաց, երէկ մէկ մէկ ամսաթոշակ վճարուեցաւ Սպարապետի Դրան, Շէյխ-իւլ-Իսլամի Դրան և Մալիյէի ու Թնդանօթարանի պաշտօնէից։ Այսօր եւս միւս պաշտօնատանց ամսաթոշակներ պիտի վճարուին։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Նախարարաց Խորհուրդը քննելով այն որոշման տեղեկագիրն, որ Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան և Ռումէլիի երկաթուղեաց ընկերութեան միջեւ պատրաստուած էր Սիրքէճիի կայարանի շէնքին և յետ այսորիկ շինուելիք մթերանոցներու նկատմամբ, Վեհ. Սուլթանին մատուցած է զայն։

Արդ, այս առթիւ հարկ եղած կայս. Իրատէն եղած ըլլալով, հաղորդուած է Բ. Դրան։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿՆ

Թայմզին Կ. Պոլսոյ թղթակիցը սա լուրն հաղորդած էր փետր. 10 թըւով։

Օսմանեան բանակին վերակազմութեան համար Գերմանիոյ կողմէ ծրագիր մը մատուցուեր է առ Վեհ. Սուլթանն, Վիլհէլմ կայսեր նախաձեռնութեամբ։ Այդ ծրագիր ի մէջ այլոց կ'առաջարկէ որ օսմ. հետեւակազօրաց համազգեստք գերման հետեւակազօրաց հազազգեստոց ձեւն ունենան և հեծելազօրաց համազգեստք՝ բրուսիացի զրահապաններուն։ Այս վերջիններէն երկու հեծելագունդ պիտի պատրաստուին որպէս զի Վեհ. Սուլթանն աչքէ անցունէ զանոնք։ Զրահք Գերմանիոյ յանձնարարուած են, իսկ բանակին հանդերձեղէնք այստեղ պիտի պատրաստուին։

Կ'ըսուի թէ զինուորական շրջանակաց մէջ մեծամեծ առարկութիւնք կ'ըլլան գերմանական առաջարկութեան դէմ, ելմտական և այլ պատճառներով։

Լ. Հէրալտ սոյն հեռագիրն արտատպելէ յետոյ, բացարձակապէս կը հերքէ անոր ճշդութիւնն և կ'ըսէ թէ բոլորովին ստացածին են Թայմզի Կ. Պոլսոյ թղթակցին հաղորդած այս տեղեկութիւնք։ Ո՛չ այդ տեսակ ծրագիր մատուցած է և ո՛չ ալ այդպիսի առարկութիւն մը եղած է։

Այս աւուր թուրք լրագիրք եւս արտատպած են սոյն հերքումն։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ

Թաղապետական Զ. շրջանակի նախագահ Պլաք պէյ բարձրագոյն իշխանութեան տեղեկագիր մը մատուցած էր՝ առաջարկելով առողջապահական քննիչ մարմին մը հաստատել, մնայուն կերպով։ Այս ծրագիր յաւ. ընդունելութիւն գտնելով, բժշկական վերատեսչութեան յղուած է որպէս զի քննելով, անոր անմիջական գործադրութիւնն ապահովելու համար միջոցներ ձեռք առնուին։

ՄԱԼԻՅԷՆ ԵՒ ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՆ

Օսմ. կայս. Պանքային ու Ելմտական նախարարութեան միջեւ հաշուոց կարգադրութեան ծրագիրը նախարարաց խորհրդոյ կողմէ քննուելէ յետոյ, յատուկ մազպաթայով մը կայս. պալատ ղրկուած է, Վեհ. Սուլթանի վաւերացման մատուցուելու համար։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Անատօլուի երկաթուղեաց ընկերութեան Էնկիւրիի մէջ ունեցած կեդրոնատեղին այրեր է, և կարելի չէ եղած հաշուետումարներն ու թուղթերն ազատել։

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔԵՐ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն հրամայած է որ Քաղաքապետութեան յատուկ կենդանեաց եւ այլոց վերաբերեալ տուրքերը զատ զատ վարձակալութեամբ տրուին, փոխանակ ամբողջութեամբ տրուելու, ինչպէս առաջները կ'ըլլար, զի այդ կերպիւ վարձակալք, շահով մը կը վաճառեն իրենց մենաշնորհն եւ այսպէս Քաղաքապետութեան հասոյթք կը վնասուին։

Արդ, ըստ տեղեկութեանց Հավատիսի, Քաղաքապետութեան պաշտօնեաներէ մին, տեղեկանալով որ այդ տրոց վարձակալութիւնն այս տարի եւս ամբողջութեամբ պիտի տրուի Նէնի Տիւնեա Տիմիթրաքի էֆէնտիի, ինչպէս նախորդ տարիներն, և թէ Քաղաքապետութիւնը Տիմիթրաքի էֆէնտիէ 2000 ոսկւոյ փոխառութիւն մ'ըրած ըլլալով որոշուած է որ այդ տրոց փոխարէնի վճարումն այդ 2000 ոսկւոյ հաշուին, ծրագիր մը մատուցած է Քաղաքապետ Մազհար փաշայի առաջարկելով որ այդ տուրքերը զատ զատ վարձակալութեան տրուին։ Մազհար փաշա այդ ծրագիրը յանձնած է Քաղաքապետութեան ժողովին, որ կ'զբաղի անոր քննութեամբ։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՔ

Աւստրիական դեսպանատան խորհրդական Պ. Շիէգէլ Բէրմանֆ որ արձակուրդով բացակայ կը գտնուէր, մայրաքաղաքս վերադարձաւ պէտք եղած հրահանգներով՝ որպէս զի անմիջապէս բանակցութեան սկսի Բ. Դրան հետ, առեւտրական դաշնագրոյ վերանորոգման համար։ Թուրքեւաւստրիական առեւտրական դաշնագրոյն պայմանաժամը կը լրանայ յուլիս 6ին (Ն. Տ)։

—Գալով անգլեւթրքական առեւտրական դաշնագրոյն, կ'ըսուի թէ Բ. Դուռը կայսերական գիւանատան հաղորդած է պէտք եղած լուսաբանութիւններն ի մասին երեք մաքսատրոց որք անհրաժեշտ ազդեցութիւն մը ունին օսմ. վաճառականութեան վրայ։ Ասոնք են 8 առ. 100 ներքին մաքսատուրքը, 1 առ. 100 արտածման տուրքն և 2 առ. 100 դրամնիշի տուրքը։

— Մաքսային վերատեսչութեան խորհրդական Պերթրամ էֆէնտի իւր հիւանդութեան պատճառաւ չէ կըրցած տակաւին աւարտել մաքսային միօրինակ սակագնոյ մը պատրաստութիւնն որուն ձեռնարկած էր։ Այս աշխատութիւն հաւանաբար աւարտի յառաջիկայ շաբթու, ի բաց առեալ քարիւղի և ռուսական ալիւրի վերաբերեալ մասն։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ՇՄԻԼ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ

Թէպէտ ո՛րև է պաշտօնական աղբիւրէ հրատարակուեցաւ տակաւին, սակայն յայտնի իրողութիւն մին է արդէն թէ «Վիլհէլմ Շմիլ և Որդիք» անուն պատրաստ հանդերձեղինաց վաճառատունն, որ ի Գալաթիա, իւր վճարումները դադրեցուցեր է փետրուար 14էն ի վեր, 27,000 օսմ. ոսկւոյ բացով, Կ. Պոլսոյ հրապարակը շատ փոքր բաժին մը, 3-4000 ոսկի միայն, ունի այդ պարտուց մէջ. այս գումարը կը պահանջեն Լէվի Բէզապեճի օգլու, Բամանոս գրամատունք և քանի մը յանձնակատարք։ Մնացեալ մասը կը կրեն Վիէննայի տուները որոց առեւտուրն յանձնարարուած էր, ինչպէս նաեւ անգլիական, գերմանական, ֆրանսական և այլ հրապարակները։

Շմիլ վաճառատունը հիմնուած էր տասնեւհինգ տարի առաջ Վիլհէլմ Շմիլի կողմէ որ նախ պարզ պաշտօնեայ, յետոյ անօրէն և յետոյ ընկերակից եղաւ Վ. Թիրինկ վաճառատան։ Հիմնարկուին մահէն յետոյ, այդ վաճառատան անօրինութիւնն բաժանեցին իր երեք որդիք, «Վ. Շմիլ և Որդիք» անուամբ։

Իրաւ է թէ սնանկացեալ վաճառատունը կարեւոր գործառնութիւններ կ'ընէր և մասնաճիւղեր ունէր Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ Այսու հանդերձ բացը կարեւոր կ'երեւի. ուստի պաշտօնական հաստատման սպասելու է անոր ստուգութիւնը ճշդելու համար։ «Վ. Շմիլ և Որդիք» ընկերութիւնը կազմող երեք եղբարց մին օսմանեան հպատակ է և միւս երկուքը գերմանական։ Ուստի չգիտցուիր թէ ո՛ր իշխանութիւնք պիտի զբաղին այս սնանկութեան վերաբերեալ դատերով։ Փաստաբան Պ. Ռէվէյ հաշուեյարդար կարգուած է, Կ'ըսուի թէ սնանկացեալ վաճառատունն իր պարտուց փոխարէն 100 ին 10 վճարում ընելու պատրաստ է, Պահանջատարց առաջին գումարում մը տեղի կ'ունենայ այսօր։ (Մօնիթէօր)

ԴԱՏԱՊԱՐՏԵԱԼ ՆԱՒԱՊԵՏ ՄԸ

Մախուսէի Շ-րէ շոգենաւի նաւապետը հազարապետ Ահմէտ էֆէնտի, որ իւր շոգենաւն Բըդ Գուլէի առջեւ անգլիական Տ-- շոգենաւին բախելով վնասներու պատճառ եղած էր, զինուորական ատեանի մը առջեւ դատուած և դատապարտուած է երկու ամսուան բանտարկութեան և յետոյ իբրեւ երկրորդ նաւապետ ծառայելու օսմանեան նաւերու մէջ։ Այս որոշում վաւերացած է կայս. Իրատէով։

Երեքշաբթի գիշեր Մեծ չուկայի Մէրճան աղա խանին մէջ գողութիւն մը տեղի ունեցաւ։ Քէօսէլէի վաճառական Քիրօսի Ալէքսանտրօսի սենեակը բացուելով, դրամարկղը կոտրուեցաւ և երեք հազար ղրուշէ աւելի դրամ, ժամացոյցի ոսկի շղթայ մը, երկու ոսկի արծաթ օղեր և երեք հատ ռումէլիի երկաթուղւոյ արժէթուղթ գողցուեցան։

Քննութիւնք կատարուելով տեսնուեցաւ թէ սենեակը բացուած էր կից գտնուած Քէօսէլէի վաճառական Աւետիս աղայի սենեկին բանալիով և թէ այդ երկու սենեակներու միջեւ գտնուած պատը ծակուած է։ Գողերը հինգ հատ գործիքներ ձգած են անդ, որոց միջոցաւ կոտրած են դրամարկղը։

—Քաղաքապետութեան ժողովն որոշած է որ կառավարական հաստատութեանց մէս հայթայթող վաճառականք Նիկոմիդիոյ և Ադրիանուպոլսոյ ներսերէն միայն առնուն հարկ եղած միսն և Նիկոմիդիոյ ու Ադրիանուպոլսէն այս կողմը գտնուած տեղերէն միս չառնուն, որպէս զի մսի գնոյն մայրաքաղաքիս մէջ բարձրացման և մսավաճառներու շահադիտութեան տեղի չը տրուի։

—Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին խորհրդական Շէֆգաթի էֆէնտի, մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ ըլլալով, բացակայ կը գտնուի իւր պաշտօնատեղին։

—Ոստիկանութեան պաշտօնեայք երկու խարերաներ ձերբակալեցին մին չոգենաւներու միջնորդ Սարգիս և միւսն մակուկավար Էմրուլլահ։ Այս երկու խարերաներ երէկ Էրզրումցի Իսա անուն մարդուն և իւր ընկերաց 16 մէճիտ առած էին իբրեւ նաւորդչէք եւ մակոյկով ժամ մը ծովին վրայ թափառելէ յետոյ կրկին անգամ ցամաք վերադարձած էին ըսելով որ չոգենաւը վաղը պիտի ճամբայ ելնէ։

—Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ Նուսրէթ և Ֆիւրէյ պիտի կոչուին վերջերս Գերմանիայէ բերուած 31 եւ 32 թիւ թորպիլները։

—Վեհ. Սուլթանը դրամական պարգեւ մը շնորհած է Թունուսցի Մուսթաֆա փաշայի, որ այժմ մայրաքաղաքս կը գտնուի։

—Երէկ իրիկուն մէկ քանի չարագործք Գալաթիոյ յունաց եկեղեցւոյն մօտ Պիլէճիքցի Տ. Ղազարոս անուն հայ քահանայ մը կողոպտեցին։ Այդ չարագործք քահանային մօտեցան և «դու զենք կողոպտեցիր, վրադ պիտի խուզարկենք» ըսելով քահանային քսակը յափշտակեցին և սկսան փախչիլ։ Քահանայն կասկածելով, քսակը փնտռեց և տեսնելով որ անհետացած է, սկսաւ քսակահատները հալածել։ Նոյն պահուն մէկ քանի ոստիկանք հասնելով, յաջողեցան չարագործներէ մին ձերբակալել, որ Քօսթի անուն հելլենացի վաղեմի չարագործ մ'էր։ Վրան խուզարկելով, 16 հատ օսմ. ոսկի, 5 հատ ֆրանսական ոսկի և 44 հատ քառորդ մէճիտիյէ գտնուեցան։ Ոստիկանք անոր ընկերները փնտռելու սկսան։

—Կայս. հրամանաւ Ճիտտէի մէջ նաւարան մը պիտի շինուի։ Նաւարանի յատուկ գործիքներն ու մեքենայները Եւրոպայէն պիտի բերուին։ Ծովային նախարարութիւնն հէվալէ մը ղրկած է Հիճազի կուսակալութեան, Նաւարանին շինութեան ծախուց համար։

Ծովային նախարարութիւնն որոշած է կամ Ափրիկեան Տրիպոլիս և կամ Պէնկազիի մէջ նաւարան մը և աւազան մը շինել։ Նոյնպէս այդ երկու տեղերու մէջ եւս քարափներ և նաւահանգիստներ շինել։

—Տոլմա Պաղչէի կազարանին վերանորոգման և բարեկարգութեան համար քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ կազմեալ յանձնաժողովին պատրաստած տեղեկագիրն ու քարտէսներն յանձնուած են Թնդանօթարանի վերատեսչութեան, որուն յանձնուած է այդ կազարանի տեսչութիւնը։

Թնդանօթարանի վերատեսչութիւնն յատուկ պաշտօնեայներ կարգած է, որք սկսած են քննել այդ տեղեկագիրն ու քարտէսները։

Այս առաւօտ Սամսոնէ հասած նամակ մը հետեւեալը կը հաղորդէ մեզ։

Ամսոյս 3 շաբաթ օրը Ֆասուլեաճեան թատերական խմբին առաջին դերասանուհի Օրիորդ Հերանուշի, որ ոչ նուազ ծանօթ է Պոլսոյ հասարակութեան իւր արհեստին մէջ ունեցած ճարտարութեամբ, յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսն կատարուեցաւ նուագարանաց առաջնորդութեամբ և ի ներկայութեան խուռն բազմութեան։

Այս առթիւ դերասանապետ Ֆասուլեաճեան էֆ. 40 ոսկի նուիրած է տեղւոյն եկեղեցւոյն, խնդրելով որ Օր. Հերանուշի մարմինն ըստ իւր փափաքանաց եկեղեցւոյն բակին մէջ ամփոփուի։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԲԵՐԱՅԻ

Տիկին Սանոբէ-Բաքարի և Տիկին Մունիէէ Կ. Պոլիս հասնելէն ի վեր, Պ. Քլոտիւսի խմբին ներկայացումներն յաջողութեամբ կը պսակուին։ Այդ երկու առաջնակարգ երգչուհիք՝ միանալով նորեկ առաջիտողներու՝ Պ. Պ. Կրիվէլի, Պալանքէի ու Սանոբէի հետ, փայլուն կերպով կը ներկայացնեն ընտիր օբէռէթներ։ Երեքշաբթի գիշեր Նոր Թատրոնի սրահն ամբողջովին լցուած էր, և նոյնը կը յուսացուի նաև այս գիշերուան համար, յորում պիտի ներկայացուի,

ՄԵԾ ՄՕԿՕԼԸ
LE GRAND MOGOLE

Օբէռա-պուֆ երեք արարուածով։ Գլխաւոր դերերը պիտի կատարեն տիկնայք Սանոբէ-Բաքար և Պրեւալ, և Պ. Պ. Սանոբէ, Պալանքէ, Ֆէրվէլ, Կրիվէլ և այլք։

* * *

Պ. Քլոտիւսի խմբին նախորդ դերասանուհիներէն տիկին Սիւզան տը Ֆօնթանժ երէկ Խտիվիյէի շոգենաւով Աղեքսանդրիա ուղեւորեցաւ ուր ներկայացումներ պիտի տայ Պ. Արման Տիւտէրդրի հետ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Պուտաբէշթ, 19 փետր.

Անտրաշի կոմսին մարմինը վաղը Հօ պիտի բերուի և Գիտութեանց Ակադեմիային պալատան մէջ ի ցոյց պիտի դրուի։ Կրօնական արարողութիւնը տեղի պիտի ունենայ ուրբաթ. մարմինն ապա պիտի փոխադրուի կոմսին հայրենական կալուածը։

Կայսրուհի-Թագուհին ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Անտրաշի կոմսուհւոյն։

Նախարարապետն Երեսփոխանաց ժողովոյն պիտի առաջարկէ յիշատակարան մը կանգնել ի Պուտաբէշթ Անտրաշի կոմսին։

Լոնտոն, 19 փետր.

Երեսփոխանաց ժողովը 240ի դէմ 307 ձայնով մերժեց Պ. Բառնէլի առաջարկն որ կը պարսաւէր կառավարութեան իռլանտական աշխարհավարութիւնը։

Վիեննա, 19 փետր.

Բեդրապուրկէն Բոլիթիք Գորեսբանտէնցի ուղղեալ նամակ մը կը հաւաստէ թէ ռուսական կառավարութիւնը Պուլկարիոյ նկատմամբ միշտ նոյն կարծիքն ունի թէ անհրաժեշտ է պուլկարական խնդիրը լուծել Պերլինի դաշնագրոյն հիման վրայ։ Սոյն համոզում այնչափ անդրդուելի է որ ռուս կառավարութիւնն հարկ չ'համարիր լուծման ժամը փութացնել, բան մը որ կրնայ վտանգի ենթարկել Եւրոպիոյ խաղաղութիւնն, որուն պահպանման մէջ ամենէն աւելի շահ ունի Ռուսիա։

Բարիզ, 19 փետր.

Ոստիկանութեան վերատեսուչն հաստատեր է թէ Օրլէանի դքսին այցելելու արտօնութիւն խնդրող անձանց թիւն օրինաւոր սահմանէն շատ աւելի է։

Փեթերսպուրկ, 19 փետր.

Կառավարական ակմբոց մէջ չի կարծուիր որ յաջող արդիւնք ունենայ Դերմանիոյ առաջարկած գործաւորական գեսպանախորհուրդը։

Փարիզ, 19

Զրոյց կար թէ Օրլէանս դուքսը առաջիկայ շաբաթ պիտի արձակուի և սահմանագլուխ տարուի։ Բայց Նախարարական պաշտօնարանաց մէջ այս տեղեկութիւն չի հաստատուիր։

Այսօր ի Պզանսոն Զօր. Նէկրիէ, Է. զօրաբանակին հրամանատարութիւնը ստանձնելով, ըսաւ. «Այս սահմանագլխոց պահպանումը ինձ վստահելով, կառավարութիւնը ծանր պարտականութիւններ կը դնէ իմ վրայ, զորս պիտի կատարեմ, և գիտեմ որ երկիրը լիովին կը վստահի թէ սիրով և փութաջանութեամբ պիտի կատարէք ամեն հարկաւոր զոհողութիւնները։»

Վիեննա, 19

Աւստրիոյ Երեսփ. ժողովոյն մէջ, ատենապետ Պ. Սմոլքա, Անտրաշի կոմսին մահը ծանուցանելով, յիշեց նորա ծառայութիւններն, մանաւանդ Աւստրիոյ և Գերմանիոյ նիզակակցութիւնն։ Ժողովն որոշեց ցաւակցական հեռագիր ուղղել առ տիկին կոմսուհի Անտրաշի։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 8 փետրուար

Օսմանեան Գօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ դոց. (Միջոց. Ռ. Սէրի		19 31
Գօրոսյին դոցուելէն վերջը	»	19 33
Բեբոյի մէջ	»	19 33
Առաւօտուն բացուելու	»	19 34
Կէս օրին	»	19 34 1/2

ԻՍԹԻԳՐԱՃԸ ՑԱԻԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	45 13
Այս առաւօտ	45 11
Կէս օր	45 11

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	41
»	B. »	25 10
»	C. »	20 05

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԻ

Սոսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ.	Լր.	4 25
Քրէտի ժէնէրալ	Օսմ.	»	8 26
Գանք տը Գօնս.	»	»	7 15
Սոս. Շամէ է վալեօր	»	»	4 36
Թումպէկ	»	»	477 1/2
Ռումէլի երկաթուղի		Ֆր.	73 7/8
Օպլիկասիօն տը Բրեօրիթէ	»		— —
Բասմէթուղթ Լավրիօմի	Գ.	Կ.	116

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 25
Անգլիական ոսկի	»	110 13
Իմբերիալ	»	90
Քրէմից	»	51 10
Ռուսյի Թղթադրամ	»	8 34
» արծաթ	»	76
Մէճ. արծաթ (տարր)	»	108 23
Վէյնոց	»	103 20
Հինգնոց	»	103 20
Մեթալիք	»	100 20
Թաշլիք	»	10 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 19 փետրվար ժամ 3 վայր. 35 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	87 87 1/2
» » 4 1/2 %	105 80
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18 20
Օսմանեան երկաթուղի	74
» Բէժիի բամնեթուղթ	518 75
Գանք Օթոման	5 7 80
Գրէտի Լիոնէ	729
Իտալական Ռանթ 5 %	94 07 1/2
Հիլլէնական 5 %	456 25
Բրեօրիթէ Թիւրք	495
Եգիպտական միացեալ	477 25
Գանք տը Բարի	800
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	411 25
Սուէզի ջրանցք	2305
Սպանիական արտաքին	73 1/4
Չէք Լոնտոնի վրայ	25 29

Լոնտոն, 19 փետր. ժամ 6 վայր. — երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտէ	97 3/8
Օսմ. » Սէրի Դ.	18
» » » դոց	— —
» » » Ա.	41
» » » Բ.	25 1/4
» » » Գ.	18
Փոխառութիւն 1877	102
Գանք Օթոման	11 3/8
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)	94 1/4
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	104
Տայրա Սանիէ	84
Տօմենիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	103
Հիլլէնական 5 %	89 1/2
Մոնոբոլ »	74 3/8
Ռուսական 1889	93 1/2
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 29

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 19 փետր. ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	87 86
Օսմանեան քօնսօլիտէ Դ.	18 25
Օսմանեան երկաթուղի	74 12 1/2
Եգիպտական միացեալ	477 18 3/4

Վիեննա, 19 փետր. ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	85 90
» Բէժիի բամնեթուղթ	113 50
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	119 50

Պերլին, 17 փետր. ժամ — վայր —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 45
Ռուսյ թղթադրամ	220 3/4
Օսմանեան երկաթուղի	80 80
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	17 90

ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Վսեմ. Տ. Տիւսաբ փաշայի հաստատութեանս ի նպաստ բացած հանգանակութեանն 5րդ. անգամ լինելով ստացայ հետեւեալ օսմ. ոսկի. Ոսկի.

Նախորդ ցուցակէն	12720
Զմիւռնիոյ Պատր. Փոխ Գեր. Տ. Յովսէփ Ծ. Վրդպտ. Այվազեանի ձեռամբ Ազն. Տիկնայք ըՍմբարդալեան	200
Մեծ. Վարպետեան Եղբարք	100
Վերաքննիչ ատենի անդամներէն Վսեմ. Նիքօլաքի էֆ. ի ձեռամբ	350
Բարեպաշտ Ոմն	50
	13420

Ազն. Տ. Վարդուհի Թիւրապեան (Մարսիլիաբնակ) ղրշ. 95, Մեծ. Պզգզալեան եղբարք 60, Բարեպաշտ Ոմն 60, Ազն. Տ. Հ. Շամտանճեան 10 կգ. [illegible] կերպաս, Ազն. Տ. Ս. Յ. Մանիկեան' 2 ծր. ամերիկեան կտաւ, Ազն. Տ. Թ. Խումարեան 10 հօփ. անկուտ շամիչ, Մեծ. Գ. էֆ. Թօփալեան' 1 ծր. մատամբօլ, Մեծ. Րախտիկեան էֆ. 1 ծր. մատամբօլ, Մեծ. Յ. էֆ. Քալէմքեարեան' 1 ծր. ամերիկեան կտաւ, Մեծ. Յ. և Գ. էֆ.ք Ինճիճեան' 24 հատ մանր մկրատներ, Մեծ. Աւետիսեան Եղբարք' 3 հատ բրդէ ֆանէլա, Մեծ. Վ. էֆ. Մարգարեան' 10 օրին. Ցրանակ առակք, Մեծ Յ. էֆ. Փալագաշեան' 1 օրին. Բնաւորութեան կրթութիւնը, Մեծ. Յ. էֆ. Պէյազեան' 1 օրին. Ընթացք Բաղ. Աշխարհագրութեան։

Այս առթիւ ի դիմաց հաստատութեանս քսան և հնգէ աւելի խեղճուկ պատսպարելոց կը փութամ Արեւելքի միջոցաւ խորին շնորհակալութիւն արտայայտել բոլոր բարեսիրտ նուիրատուաց, որք իրենց սրտառուչ նպաստներով հանճեցան մխիթարել կարեկցութեան ոչ նուազ կարօտ որբ աղջիկներն։

Որով Յիսամ յաւէտ Երախտապարտ

ԵՐԱՆՈՒՀԻ ՄԱՏԹԷՈՍ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Տեսուչ Մայր Գալֆայեան Աղջկանց Որբանոցի

1890 Փետր. 2|14

Խասգիւղ

ՄՈՒՍԱ ՊԷՅԻ ԴԱՏԸ

ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ

ԿԱՐԱԽԱՆԱՊԵՏ ԱԼԻ ԱՂԱՅԻ

ԱՌԱՋԻ ՀԱՐՑԱՔՆՆԻՉ ԴԱՏԱԽՈՐԱՑ

Հ.—Ժամը քանի՞ն ճամբայ ելաք Բաղչէճէն։

Պ.—Առաւօտուն, արեւը ծագած պահուն։

Հ.—Ձեր գիւղը Բաղչէճէն ո՞րչափ հեռու է։

Պ.—Ութ ժամ կ'ըսեն, սակայն չեմ գիտեր թէ ո՞ւթ ժամ է թէ տասը։

Հ.—Ի՞նչպէս եղաւ որ ուշ մնացիք։ Արեւը ծագած ատեն Բաղչէճէն ճամբայ ելեր էք և երբ Կէօլպէնտլէր ժամներ էք մութը կոխեր է։ Ըսել է որ հինգ ժամուան ճամբան տասն երկու ժամէն գացեր էք։

Պ.—Բեռնաւորուած էինք, չը կրցանք շուտ երթալ։

Հ.—Երբ գիւղ գնացիք, գիւղացւոց պատմեցի՞ք թէ քիւրտերը կարաւան մը կողոպտած են։

Պ.—Հետեւեալ օրն, առաւօտուն պատմեցինք։

Հ.—Երբ կառավարութիւնը քննութիւններ կը կատարէր, ի՞նչու կառավարութեան չը դիմեցիք, ի՞նչու իմաց չը տուիք թէ այդ դէպքը տեսած էիք։

Պ.—Չը գացինք, որովհետեւ մեզ չը կոչեցին. Այս անգամ Ալի աղան զմեզ կանչեց, մենք ալ եկանք։

Հ.—Բաղչէճէն գիւղ երթալու համար Կէօլպէնտլէրէ՞ն կ'անցնիք։

Պ—Թէեւ ուրիշ ճամբայ ալ կայ, սակայն Կէօլպէնտլէրի ճամբան կարճ է, այս պատճառաւ աղկից եկանք։ Միւս ճամբան կաղնիներով ծածկուած է և կը վախցուի։

Հ.—Զուքուր գիւղն ո՞րչափ հեռու է ձեր գիւղէն։

Պ.—Զուքուր անունով գիւղ լսած չեմ. Գաւառակին անունը Զուքուր է։

Հ.— Մանուկի՞ն հետ եկաք մինչեւ Կէօլպէնտլէր։

Պ—Այո, միասին։ Մանուկ առջեւէն կ'երթար և երբեմն նստելով ինծ կ'սպասէր և այսպէս ես անոր կը հասնէի։

Հ.—Ստորագրէ' այս քու ըսածներդ։

Պ.—Գրել չեմ գիտեր, կնիք ալ չունիմ։

Թարգման Պաղտիկ էֆէնտի և հարցաքննիչ դատաւորք կ'ստորագրեն։

* *

Ցայտարարութիւնք միւս ամբաստանեալ Մանուկի, միջահասակ, աչքերը ծաւի, քիթը խոշոր, ճակատը կնճռոտ, դէմքը կլոր, պեխերը խարտեաշ, յօնքերն ու մազերը սեւ, դէմքը թխագոյն և բերանը միջակ։ Ցեռ երդման։ Թարգմանի պաշտօնը կատարած է Պաղտիկ էֆէնտի. Արձանագրեալ ի 28 հոկտեմբեր 305։

Հ.—Ի՞նչ է ձեր անունը, մականունը, արհեստը, ո՞ւր տեղացի էք։

Պ.—Անունս Մանուկ է, հօրս անունը Մելքոն։ Մշոյ Վարդերես գիւղէն եմ։ Մշեցիներուն հետ հօս եկայ և երկու ամիսէ ի վեր Վէզիր խանը կը բնակիմ։ Հայրենեացս մէջ մշակութիւն կ'ընեմ։ Հօս գործ մը չունիմ։ Քառասուն տարեկան եմ, ամուսնացած. զաւակ չունիմ։ Գրել կարդալ չեմ գիտեր։ Հայրենեացս մէջ տուն մը և չորս արտեր ունիմ։ Օսմանեան հպատակ եմ։

Հ.—Ալի աղա ձեզի քանի՞ ղրշ. տուաւ, որպէսզի վկայութիւն ընէք։

Պ.—Դրամ չտուաւ, միայն ճամբու ծախքը հոգաց և մէկ քանի օր հօս զմեզ կերակրեց։ Այժմ ես հայրենակիցներուս պարտք ընելով կ'ապրիմ։

Հ.—Քիւրտ Մուսա պէյ, յայտարարելով որ Ալի աղայի կարաւանին կողոպտուելուն առթիւ իրեն դէմ սուտ վկայութիւն ըրած էք, դատ բացած է ձեզ դէմ։

Պ.—Ես ամենայն ճշմարտութեամբ ըսի ինչ որ տեսած էի աչքովս։ Մուսա պէյի մեղքը չեմ առներ։ Աստուծոյ հոգի պիտի տամ, սուտ չեմ ըսեր։

Հ.—Երբ Բաղչէճէն կուգայիր, Յովսէփի հե՞տ էիր թէ առանձին։

Պ.—Ես առջեւէն կ'երթայի և Յովսէփ ալ ինծ կը հետեւէր։

Հ.—Յովսէփ ո՞րչափ հեռու էր քեզմէ։

Պ.—Ինը տասը քայլի չափ։

Հ.—Ձեր արձանագրեալ յայտարարութեանց մէջ Յովսէփ ըսած է թէ Ալի աղա' իր կարաւան քիւրդերու կողմէ կողոպտուելէն յետոյ, ձեր ետեւէն եկեր և հարցուցեր է թէ այդ դէպքը տեսա՞ծ էք թէ ոչ։ Ալի աղա նոյնպէս ձեր անունը հարցուցեր է։

Պ.—Ես առջեւէն կ'երթայի, չտեսայ։

Հ.—Ինչո՞ւ համար Յովսէփ ետեւէն կ'երթար։

Պ.—Չէր կարող քալել։

Հ.—Դու կ'ըսես թէ Յովսէփէն տասը քայլ առաջ կ'երթայիր։ Ի՞նչպէս կարելի է որ տասը քայլ հեռաւորութեամբ Ալի աղա Յովսէփը կը տեսնէ և քեզ չտեսներ։

Պ.—Ես չտեսայ։ Ես միշտ առջեւէն կ'երթայի և Յովսէփին կ'սպասէի։ Յովսէփ ինծ կը հետեւէր և կը հասնէր։

Հ.—Տասը քայլ հեռաւորութիւնը մեծ բան մը չէ։

Պ.—Ալի աղան չտեսայ։

Հ.—Այդ հակասութիւն ցոյց կուտայ թէ ձեր վկայութիւնը սուտ է։

Պ.—Ի՞նչպէս տեսայ ըսեմ բանի մը համար, զոր չեմ տեսած։

Հ.—Յովսէփ կ'ըսէ թէ տեսած է երբ քիւրտերը կը կողոպտէին կարաւանը, իսկ դու անցեալ յայտարարութեանդ մէջ ըսած ես թէ նախ չորս ձիաւորներ լեռնէն իջնելով կարաւանին մօտեցած են և յետոյ յիսուն վաթսուն հոգի եկած են հետեւոտն։ Ձեր այս յայտարարութեանց մէջ հակասութիւն կայ։

Պ.—Ես առջեւէն կ'երթայի և այնպէս տեսայ։

Հ.—Յովսէփ ըսած է թէ կարաւանը իրիկուան ժամ 12էն յետոյ կողոպտուեցաւ, մինչդեռ դու քու յայտարարութեանդ մէջ, որ արձանագրուած է, ըսած ես թէ կարաւանը կողոպտուած պահուն տակաւին արեգակ կար։ Ահաւասիկ հակասութիւն մը որ ստութեան կ'առաջնորդէ։

Պ.—Սոմապահութեան աւրուած պահուն, արեւը մարը մտած ատեն էր։

Հ.—Սոմապահութեան աւրուած պահուն արեւ չըլլար։ Դու անցեալ անգամու յայտարարութեանդ մէջ ըսած ես թէ տակաւին արեւ կար։

Պ.—Այդ յայտարարութիւնն երբ ըրի, հիւանդանոցէն նոր բերած էին զիս։ Հիւանդ էի, եթէ սխալմամբ այդպէս ըսած եմ, խելքս գլուխս չէր։

Հ.—Քիւրդերն, երբ կարաւանը կողոպտեցին, զձեզ չտեսա՞ն։

Պ.—Ոչ, չտեսան։ Մեր գտնուած տեղը ցած էր։ Քիւրդերն աւելի բարձր տեղ մը կը գտնուէին։

Հ.—Յովսէփ կ'ըսէ թէ քիւրտերը ցած տեղ մը կը գտնուէին, իսկ դուք աւելի բարձր։

Պ.—Ոչ։ Մենք ցած տեղ մը կը գտնուէինք. իսկ քիւրտերն աւելի բարձր տեղ մը։

Հ.— Քիւրտերէն ո՞րչափ հեռու կը գտնուէիք։

Պ.—Ասկից մինչեւ Եվգաֆի պաշտօնատան ստորին սանդուխի մեծ դուռը։

Հ.—Քիւրտերը ձեզ տեսնելու էին, քանի որ իրենք բարձր տեղ մը կը գտնուէին և դուք աւելի ցած տեղ մը։

Պ.—Անոնք հոն գործով զբաղած էին, ի՞նչպէս զմեզ պիտի գիտէին. մանաւանդ որ մենք փոսին մէջն էինք։

Հ.—Այդ փոսին մէջ ծառ և այլն կա՞ր։

Պ.—Մեծ ու փոքր ուռեններ կային։

Հ.—Յովսէփ ըսած էր թէ հոն ծառ չկար և թէ դուք գերեզմանաքարի մը ետեւ պահուըտած էիք։

Պ.—Ծառերը ջուրին եզերքն են։ Մեր գտնուած տեղը ծառ չկայ։ Մենք փոսին մէջն էինք և մեր վրայ քարեր կային։ Գերեզմանաքարը ետեւն էր և ոչ թէ մեր գտնուած տեղը։

Հ.—Իպրահիմ պէյ երբ ձեր յայտարարութիւնները կ'արձանագրէր, դու ըսած ես թէ վախնալով ծառի մը ետին պահուըտած էք, թէ այդ ծառ նոյն դէպքը կատարուած տեղէն քառորդ մը հեռու է և թէ դուք անոր հանդիպատես եղած էք այդ դէպքին։ Հիմա կ'ըսես թէ ձեր գտնուած ու պահուըտած տեղը ծառ չկար և թէ այդ տեղ մօտ էր դէպքը պատահած տեղւոյն։ Այդ հակասութիւնն ի՞նչ է։

Պ.—Իպրահիմ պէյ, երբ կ'արձանագրէր, այդ քառորդ ժամը հարցուց։ Պատասխանեցի թէ ասկից մինչեւ պարտիզին անկիւնն եղած հեռաւորութեան չափ է։ Մեր գտնուած տեղը ծառ չկար։ Իպրահիմ պէյին ըսի թէ ջուրին եզերքը գտնուած ծառին մօտ փոսի մը մէջ պահուըտեցանք։

Հ.—Իպրահիմ պէյին այնպէս չըսիր։ Ըսիր թէ ծառի տակ պառկելով պահուըտած էիք։

Պ.—Ինչ որ հօս ըսի, միեւնոյնն ալ Իպրահիմ պէյի ըսի։

Հ.—Եթէ, ինչպէս որ հօս ըսիր, միեւնոյնն ալ հոն ըսած ըլլայիր, այնպէս կ'արձանագրուէր։

Պ.—Մեր պառկած տեղը մացառներ կային մարդու մը չափ բարձր։ Մենք մեծ ծառերուն համար ծառ կ'ըսենք։

Հ.—Քիչ առաջ ըսիր թէ մարդու բարձրութեամբ եղող այդ ծառեր ջուրին եզերքը կը գտնուին։

Պ.—Մեծ ծառեր որ ըսի, ադոնք ջուրին եզերքը կը գտնուին։ Մեր գտնուած տեղը փոքր ծառեր կային։

Հ.—Երբ կարաւանի կողոպտուիլը տեսաք, ո՞րկից կուգայիք։

Պ.—Բաղչէճէն։

Հ.—Ձեր ճամբան Կէօլպէնտլէրէն չէ, ինչո՞ւ անկից անցաք։

Պ.—Մեր ճամբան Կէօլպէնտլէրէն է։ Թէեւ միւս կողմէն ալ ճամբայ կայ, սակայն մենք Կէօլպէնտլէրէն կ'անցնինք։

Հ.—Ինչո՞ւ համար բուն իսկ ճամբէն չգացիք։

Պ.—Այն ճամբէն գացինք։

Հ.—Միթէ միւս ճամբան աւելի կարճ չէ՞։

Պ. — Կէօլպէնտլէրի ճամբան աւելի կարճ է։

Հ.—Ժամը քանի՞ն ձեր գիւղը վերադարձաք։

Պ.—Ժամը չեմ գիտեր, սակայն երբ գիւղ գացինք, գիշեր էր։ Գիւղացիք պառկելու վրայ էին։

Հ.—Կէօլպէնտլէր ո՞րչափ հեռու է ձեր գիւղէն։

Պ.—Ժամացոյց չեմ հասկնար։

Հ.—Ինչո՞ւ համար ուշ մնացիք։

Պ.—Բեռնաւորուած էինք։ Քաղաքը մեզմէ հեռու է։

Հ.—Ճամբան պառկելու տեղ մը չկա՞յ։

Պ.—Ոչ։

Հ.—Ալի աղա իր յայտարարութեանց մէջ, որք արձանագրուած են ի Մուշ, ըսած է թէ այդ դէպքը տեսնող մը չկայ եւ թէ վկայ չունի։ Ցետոյ ձեզի ի՞նչպէս գտաւ։

Պ.—Այդ դէպքէն տասն հինգ օր յետոյ Մուշ գացի կոփս ծախելու համար։ Հոն Ալի աղան տեսայ և ըսի թէ, դէպքը տեսած ըլլալովս, Աստուծոյ համար պիտի վկայեմ։

Հ.—Անցեալ անգամուն շաբաթ մը, իսկ այժմ կ'ըսես թէ տասնհինգ օր յետոյ Մուշ գացիր։

Պ.—Տասը, տասն հինգ օր։

Հ.—Կարաւանը Ռամազանի քանի՞երորդ օրը կողոպտուեցաւ։

Պ.— Չորրորդ օրն, իրիկուան դէմ։ Չորեքշաբթի օրը Ռամազան էր, շաբաթ օրը իրիկուան տեղի ունեցաւ այդ դէպքը։

Հ.—Ինչէ՞ն գիտես թէ Ռամազանի չորրորդ օրն էր։

Պ.—Մեր գիւղը քիւրտեր կան, ադկից գիտեմ։

Հ.—Ռամազանի Պայրամն ո՞ր օրն էր։

Պ.—Չեմ կրնար յիշել, թէև շնորհաւորութեան գացի։

Հ.—Չես կրնար յիշել թէ Պայրամն ո՞ր օրն էր. լաւ, ինչէ՞ն գիտես թէ Ռամազանը չորեքշաբթի էր։

Պ.—Դրացիս քիւրտ է, գիտեմ թէ Ռամազանը չորեքշաբթի էր. սակայն չեմ յիշեր թէ Պայրամն ո՛ր օրն էր։

Հ.—Ալի աղան հոն ըսած է թէ իր կարաւանը Ռամազանի հինգին կողոպտուեցաւ։

Պ.—Ես չորրորդ օրը գիտեմ։

Հ.—Զուքուր գիւղն ո՞րչափ հեռու է ձեր գիւղէն։

Պ.—Զուքուր գաւառակ է։ Այդ անունով գիւղ չկայ։

Հ.—Ստորագրէ ինչ որ ըսիր։

Պ.—Գրել չեմ գիտեր, կնիք ալ չունիմ։

Հարցաքննիչ դատաւորք ինչպէս նաեւ Պաղտիկ էֆէնտի կ'ստորագրեն։

* *

Ցայտարարութիւնք ամբաստանեալ Ալօ կամ Ալեքսանի, երկարահասակ, աչքերը ծաւի, քիթը խոշոր, դէմքը կլոր, բերանը միջակ, ճակատը կընճռոտ, յօնքերն ու մազերը խարտեաշ և թխադէմ։ Ցեռ երդման։ Արձանագրեալ ի 31 հոկտեմբեր 305։

Հ.—Ի՞նչ է անունդ, մականունդ, արհեստդ։ Ո՞ւր տեղացի ես։

Պ.—Անունս Ալօ կամ Ալեքսան է եւ հօրս անունը Արթին։ Մշոյ Վարդերես գիւղէն եմ։ Մշեցիներուն ու դատախազ Ալի աղայի հետ Պոլիս եկայ և այժմ Վէզիր խան կը բնակիմ։ Հայրենեացս մէջ մշակութիւն կ'ընէի, իսկ այժմ գործ մը չունիմ։ Երեսուն տարեկան եմ և ամուսնացած։ Մանչ մը և աղջիկ զաւակ մը ունիմ։ Տան մը ու արտի մը տէր եմ։ Գրել կարդալ չեմ գիտեր։ Օսմանեան հպատակ եմ։

Հ.—Մուսա պէյ քեզի դէմ դատ բացած է, յայտարարելով որ Ալի աղայի կարաւանը կողոպտուելուն առթիւ սուտ վկայութիւն ըրած ես իրեն դէմ։

Պ.—Ես Աստուծոյ համար ըսի ինչ որ տեսած էի։ Ինչ որ օրէնքը կը տրամադրէ, դուք զայն ի գործ դրէք։

Հ.—Ալի աղա քանի՞ ղրուշ տուաւ քեզի, որպէս զի այդ վկայութիւնն ընես։

Պ.—Եւ ոչ մէկ դրամ տուաւ։

Հ.—Քու ստակո՞վ եկար։

Պ.—Ճամբու ծախքն ու նուաղչէքն Ալի աղան տուաւ։

Հ.—Հօս ինչո՞վ կ'ապրիս։

Պ.—Գործ մը չունիմ։

Հ.—Ո՞րու հետ Պոլիս եկար։

Պ.—Դատախազ Ալի աղայի հետ։

Հ.—Ալի աղա' երբ իր յայտարարութիւնները կ'արձանագրուէին Վճռաբեկ ատենի անդամ Իպրահիմ պէյի կողմէ, ըսած է թէ Պոլսոյ մէջ միայն երկու վկայ ունի, որք են Մանուկ և Յովսէփ։ Եթէ դուն Ալի աղայի հետ եկած ես միմիայն անոր դատին առթիւ վկայելու համար, հարկաւ Ալի աղա քու անունդ և Պոլիս գտնուիլդ ալ կ'ըսէր Իպրահիմ պէյին։

Պ.—Ես միմիայն Ալի աղային գործին վկայելու համար եկայ։ Չեմ գիտեր թէ իմ անունս Իպրահիմ պէյին գրել տուած չէ. Քննեցէք. եթէ Ալի աղայի գործին համար եկած չեմ, թո՛ղ օրինաց տրամադրութիւնն ի գործ դրուի։

Հ.—Ի՞նչ բան քննենք։ Ալի աղա ըսաւ թէ միայն Մանուկը ու Յովսէփը բերած է։ Ասկից կը հասկցուի թէ երբ Իպրահիմ պէյ Ալի աղայի յայտարարութիւնները կ'արձանագրէր, ձեր վկայութեան կոչուիլը տակաւին որոշուած չէր։ Եթէ Ալի աղա այն ատեն գիտցած ըլլար թէ դու ալ պիտի վկայես, հարկաւ քու անունդ գրել կուտար և կ'ըսէր թէ Պոլիս կը գտնուիս։ Սակայն Ալի աղա' իր յայտարարութիւններն արձանագրուելէ ետքը Մանուկի ու Յովսէփի վկայութիւնները լսուելէ շաբաթ մը յետոյ աղերսագիր տուած և խնդրած է քեզ ալ կոչել. ըսելով որ դու ալ տեղեկութիւն ունիս։

Պ.—Եթէ այս գործին վկայելու համար եկած չըլլայի, ի՞նչ պատճառ կար որ Պոլսոյ մէջ պարապ տեղը թափառիմ։ Հայրենիքս զաւակներ ունիմ։ Գործս ու զաւակներս ձգելով Ալի աղայի պահանջմամբ եկայ։

Հ.—Ի՞նչ պատճառ կար որ Ալի աղայի գործին համար զաւակներդ թողուցիր ու Պոլիս եկար։

Պ.—Մեր Աւետարանին ինչպէս նաեւ Քուրանին մէջ գրուած է թէ մարդ մը պարտի իր աչքով տեսածը ճշդութեամբ ըսել, ճշմարտութիւնն երեւան հանելու համար։ Եթէ չըսէ, [illegible]ք է։ Քանի որ Ալի աղա զիս կոչեց և ես ալ իր դատին մասին տեղեկութիւն ունիմ, այդ պատճառաւ եկայ և վկայեցի։

Հ.—Աւետարանին այդ հրամանը գործադրելու համար Պոլիս գալու հարկ չկար։ Քանի որ այդ տեսակ դէպք մը տեսած ես և միթէ դրած ես վկայել, կրնայիր Մուշ կամ Բաղէշ երթալով տեսածդ ըսել և այդ պարտքէդ ազատիլ։

Պ.—Ալի աղա Պոլիս ուղեւորած ատեն մեր գիւղն անցաւ և ես երբ, իմ ընկերոջս, Ճիհանկիրի հետ կը տեսնուէի, ըսի. «Այս մարդը կը ճանչնա՞ս». անցեալները քիւրտերը կողոպտեցին զինքը»։ Ալի աղա հայերէն կը հասկնայ եղեր և երբ մեր խօսքերը լսեց մեր քով եկաւ և հարցուց թէ այդ դէպքը տեսա՞ծ էինք եւ ի՞նչպէս։ Մենք ալ պատմեցինք ինչ որ տեսած էինք։ Ալի աղա մեզ ըսաւ թէ դատ բանալու համար Պոլիս կ'երթար և մեզ հրաւիրեց որ իրեն հետ երթալով, Աստուծոյ համար ըսենք ինչ որ տեսած էինք։ Եթէ Մուշէն կանչուէինք, հոն կ'երթայինք։ Ահաւասիկ այս պատճառաւ Պոլիս եկանք։

Հ.—Այս դէպքը ձեր գիւղացիներէն ուրիշ տեսնող մը եղա՞ւ։

Պ.—Չեմ գիտեր։

Հ.—Այդ դէպքէն յետոյ երբ գիւղը վերադարձաք, պատմեցի՞ք թէ Մուսա պէյ կարաւանը կողոպտած էր։

Պ.—Մարդու բան մը չըսինք։

Հ.—Ձեր զաւակա՞ց ալ չըսիք։

Պ.—Զաւակներս պզտիկ են։ Կնոջս ալ չըսի։ Միթէ այդ տեսակ բան մը կանանց կը պատմուի՞։

Հ.—Մարդ մը երբ այդ տեսակ սոսկալի բան մը տեսնէ միթէ գիւղացւոց եւ իր կնոջ չ'ըսե՞ր։

Պ.—Այդ դէպքէն յետոյ երբ գիւղ վերադարձանք արդէն գիշեր էր։ Գիւղացիք քնացած էին։ Առաւօտուն երբ փողոց ելանք, արդէն ամեն մարդ իմացած էր։ Ի՞նչ հարկ կար որ մենք պատմէինք։

(Շարունակելի)

Տես Արեւելքի 1815, 1816 և 1821 թիւերը։

ԱԶԴ

ԲԻՒՆԱՐՏ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մարսէյ շոգենաւը, նաւապետ Մաքնէյ, ամսոյս 27ին Օտէսայէն աստ դառնալով' հաւանօրէն ուղղակի Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի։

ՍԳՈՂԻ ՄՕՍԻՆ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եւտոկիա, Կ. Գ-լիս, 13 դեկտ. 1888

Պարոնայք Սքոդ և Պոուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գիրքով կարող չեմ փորձել ընել, այլ համակայն ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Սոր և ձկան իւղն, իր այդ վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով և մարսուելով կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անոր հաւաքած է, մանաւանդ այս յաջող պատրաստութեան մէջ։

ՏՐ. Ա. Ա. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ

Բժիշկ Վ.եհ. Սուլթանին

ԻԼԱՆ

ՕՐՄԱՆ ՎԷՄԷԱՏԻՆ ԻՏԱՐԷԻ ՈՒՄՈՒՄԻԷՍԻ

Խիւտավէնտիկեար վիլայէթի տախիլինտէ Քիրմասթը վէ Սէնճան գազալարը միրի օրմանլարընըն 2 1/2 սէնէ միւտտէթ զարֆընտա ճէմ խուլմէք իզրէ պուրաճա վէ մահալլինճէ միւզայետէյէ գօնուլտուղը կէշինտէ զուգէթալար վաղթ աբ իլէ նէշր վէ իլան խուլէն 5000 ճէտվէ գանթար չամ գապուղընտան խարջի ուսումիյէճէ կէօրիւլէն լիւզում իւզրինէ միգտարընըն 2000 ճէտվէ գանթարա վէ միւտտէթի իհալէնին 2 սէնէյէ թէնզիլի իլէ չէրայիթի սալըգալի տայիրէսինտէ միւտտէթի միւզայետէսի 305 սէնէսի չուպաթընըն 26նճը բազար իրթէսի կիւնինէ գատար թաճտիտ խուլմուշ օլտուղընտան տալիպ օլանլարըն վէ չէրայիթի իհալէյի անլամագ իսթէյէնլէրին տէրօղըթիլարը իլէ պէրապէր Տէրսաատէթտէ Մալիյէ խազինէսի ճէլիլէսինտէ Օրման վէ Մէատին իտարէի ուսումիյէսինէ վէ մահալլինտէ Խիւտավէնտիկեար վիլայէթի օրման ասր միւֆէթթիշլիկինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

7 չուպաթ 305	228

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Ըրզադ անպարը իչին ալընաճագ Ֆրէտէրիք Ֆուրնիյէ մամուլը գարարը գաթիսի չուպաթը րումինին օն տէօրտինճի չարշէնպիհ կիւնիւ վիրիլէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզգիւրտէ սաաթ պէշտէն նիհայէթ ալթըյա գատար Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

7 չուպաթ 305	242
	1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ցաիրէյի աքէրիյէ իտարէսինտէ պուլունան ֆապրիգալար լազըմէսի իչուն պին իւչ եիւզ ալթը սէնէսի մարտընտան իթիպարէն պիր սէնէլիք օլարագ միւպայեա օլունաճագ էրէյլի մատէն քէօմիւրինին չուպաթըն օն տէօրտիննճի կիւնի պիլ միւնագասա գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի փէնչշէնպիհ կիւնի եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթաալիպ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

7 չուպաթ 1790	324
Նօ. 23	1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Բէվլէնտաք չէքէրի բէնկիէնտէ եիւզ թօփտան եիւզ էլլի թօփ.

Բէվլէնտաք սիյահ բէնկիէնտէ եիւզ թօփտան եիւզ էլլի թօփ.

Մատափօլամ սիյահ ինճէ, եիրմի թօփտան օթուզ թօփ.

Մուգավա փաքէթի օն ալթըլըք, եիւզտէն օնպէշ փաքէթ.

Մուգավա փաքէթի եիրմիլիք, եիւզտէն օնպէշ փաքէթ.

Պիրինճի նէվ ինկիլիզ սիճիմի, ալթը տուզինատան օն տուզինա.

Թուխթգալ օն իքիտէն եիրմի գըյէ.

Միւճէլլիտ քօլասը էլլիտէն եէթմիշ գըյէ.

Բէնկլի քարթօն եէթմիշտէն եիւզ գըյէ.

Մէշին բէնկլի, սէքսէնտէն եիւզ տէստէ.

Ֆիլտէ քեաղըտը նիւմունէսի վէճհիլէ միւխթէլիֆ քիլօսա գըրգտան էլլի թօփ.

Լսէրի ճէտվէ քեաղըտը եիրմի քիլօլըք, սէքսէնտէն եիւզ թօփ.

Սիլինտիրլի էլէք պաթալը, օնպէշտէն եիրմի թօփ.

Ցաիրէյի ասկէրիյէ միւճէլլիտխանէսի լազըմէսի իչուն պին իւչ եիւզ ալթը սէնէյի մալիյէսինէ մահսուսէն պիր սէնէլիք ալընաճագ օլան էշեանըն չուպաթըն եիրմի պիրինճի չարշէնպիհ կիւնինէ գատար միւնագասասը իճրա վէ եիրմի իքինճի բէնշէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթաալիպ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի մուհասէպաթ տաիրէսի մախսուսէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

6 չուպաթ 1890	323
Նօ. 22	2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Թաշնիյէ խարէսի տէյիրմէնի իչին միւպայեա օլունաճագ իքի եիւզ գըրգ մէթրօ պիւրիւմճէկին իթաալինա թալիպ օլանլարըն թարիխի իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

5 չուպաթ 1890	223
Նօ. 21	3—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ — ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՒՈՅ 2,085,347

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՒՈՅ 967,900

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած գրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար վիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուած վնասնին 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկի նն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ՖԵՐՆԷԴ-ԲՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Բրանգա եղբարց
Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ շքադրամ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդէսին մէջ.

Քսան տարուան յաջողութիւն Վիեննա, Լ Միրիկա, Ի Շիկագօ, Ավերեւել և Նեգրա—Շքադրամ 1885ի Անվերսոյի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մելպուրնի և Պրակսելի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 18 ՏԻ Վիեննայի մրցակցային ցուցահանդէսներուն մէջ։

ՖԵՌՆԷԴ-ԲՐԱՆԳԱ առողջապահական ամենէն ծանօթ ըմպելին է։—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր զգուշական գործնական ճար այլ և այլ երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԵՌՆԷԴ-ԲՐԱՆԳԱՆ կը գիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանգստացնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գ խու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ ըմպելիքներէն և ամէնէն գերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժաբեր. ճաշէն յետոյ, ոգելից մար ողական է. կարելի է խառնել զայն վերմութի, գինիի, Սելձի ջրոյ և խահուէի հետ։

ՖԵՌՆԷԴ-ԲՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր առեւտրարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ԲԼԷՔԻԱ. 93

ՀԱԶԻ ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ԲՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԶԱՑՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՈՂՈՎԱԿԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին զօրաւոր հանդերձը կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս կ'ընդունինք անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ թագուհւոյն ՆԵՐԴԻ Թագաւորական նաւուն վրայ, Ի Ռիօ, ըսկավոիա.

«Մերելի պարոն, Շատ երախտապարտ կը ձեզ ...»

[illegible] (Ստոր.) Վ. ԼԻՆՁԷԼ, Նեղի Թագաւորականէն։»

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին ½ բենսի, 2 շիլին 3 բենսի և 11 շիլինի—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ՓՕՈՒԷԼԻ, 4, Ալպիոն Բոլէյս, Պլաքֆրիէրս րոտ, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Ներկայացուցչին քով.
64 Մ. ԷՍՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ
Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վ. Չիվռաս, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 և 97

ՍԱԼԻՀ ԱՂԱՅԻ

ՊՈԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՊԱՅԱՋԻՏ, ՕԹՃՈՒԼԱՐ ՊԱՇԸ ԹԻՒ 61

Արանց, կանանց և տղայոց համար ամեն կարգի գեղեցիկ ու դիմացկուն կօշիկներ կը պատրաստուին Փրանսական առաջնակարգ ապրանքներէ։ Այս խանութը դիմաց յաճախորդք մեծապէս գոհ պիտի լինին մանաւանդ գներու աժանութենէն։ 2 թիւէն 4 թիւ կօշիկներու կարով պատրաստուածները հինգ ղրշ աւելի պիտի ըլլան փայտէ գամով պատրաստուածներէն։ 4 թիւէն 6 թիւի համար 5 ղրշ յաւելուած մը պիտի ըլլայ այդ տարբերութեան վրայ։

Ղրշ. տեսակ	Ղրշ. տեսակ
85 ամեն տեսակ կարով պօթին կօշիկ	33 կնոջ մուճակ
52 սկարպին կարով	40 պալատական կօշիկ
140 կօշիկով մոյկ կարով	70 կնոջ համար պօթին կօշիկ
65 պօթին կարով	45 16 թիւէն մինչ 21 թիւ պօթին կօշիկ տղայոց համար
80 մէտս կօշիկ գամով	150 Թէլաթին և ուղտի մորթէ մոյկ
140 ամեն տեսակ մոյկ	
160 փայլուն մորթէ մոյկ	

Տղայոց յատուկ կօշիկներու 21 թիւէն վեր եղածներուն համար հինգ ղրշի յաւելուած մը պիտի ըլլայ։ Ցանկալէս յանձնարարուած կօշիկներու համար հաւբերէն տասը յաւելուած մը պիտի ըլլայ այս գնոյն վրայ. 43 22—24

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈՒԳԻ ՕԾԱՆԻ)
ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԶՈՒՏ ԻՒՂ
Իբօֆոսֆիթ այլ եւ սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈՒԹԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է
Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, Իբօֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի
Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղաճութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, գիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԻՐՉԷԼ 81

Ա. ՄԱՅԵՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Բերա, Թիւնէլի հրապարակ և Պոլիս, Կամուրջին գլուխը

Ձմրան համար մեծ քանակութեամբ նոր հանդերձներ եկած են

ՉԱՓԱԶԱՆՑ ԱԺԱՆ ԳՆԵՐՈՎ.

ՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ՆՈՐ ԱՊՐԱՆԱՑ
ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ 287

ՆՈՒԲԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Խիստ յարմար է ներկելու համար կօշիկներն որք առաջին անգամէն կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու։ Այս փայլն, որ նշանաւոր պայծառութիւն մ'ունի, ամբողջ շաբաթ մը կը տևէ։ Կօշիկներն անթափանցելի կ'ընէ ջուրի և խոնաւութեան։ Տիղմը կամ ուրիշ աղտեղութիւններ գիւրաւ կը վերցուին թրջած լաթով մը, առանց փոխելու ներկին փայլը կամ գոյնը։

Այս ներկը կը յարմարի արանց և կանանց ամեն տեսակ կօշիկներու։ կարելի է գործածել զայն ներկելու համար ճամբորդութեան կապերու...

Գործածման եղանակ. Ներկելի առարկային խնամով սրբել, այնպէս որ հին ներկէն հետք չմնայ։ Աղտ փայլուն հեղուկէն քսել, կամ սպունգի տարով մը կամ վրձինով։ Խրջուած մակերևոյթին ինքնին կը չորնայ։ Չգործածել կեղծերուն...

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է ԷՍՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ. Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վ. Չիվռաս, պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա Թրամուէյին, թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 7

ROYAL VICTORIA

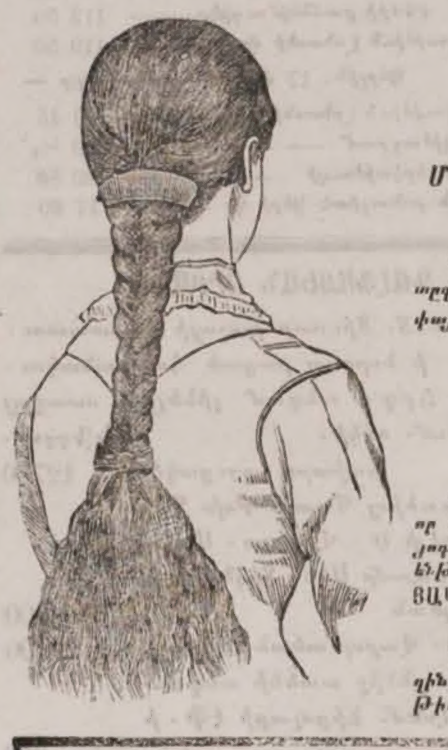

ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ
ԱՆՎՐԻՊԵԼԻ ԴԱՐՄԱՆ
ՄԱԶԵՐՈՒՆ, ՄՈՐՈՒՔԻՆ ԵՒ ՊԵԽԻՆ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԻՐԵՆՑ ՈՅԺՆ ԵՒ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ

Գործածութիւնը գիւրին. Կ'արգիլէ մազերուն թափիլը. Չի արգիլեր բայց ապահով արգելը յառաջ կը բերէ. Բնական և փայլուն գոյն կուտայ մազերուն։ Գործածութիւնը բազմահմուտ է.

ՆԵՐԿ ՉԷ ՉԷ ԱՅՍ

փափաքեալ արդիւնքն ընդհանրապէս յառաջ կուգայ 10—15 օր յետոյ

Այն անձինք որք ծանր հիւանդութիւններէ ելած են, անոնք որ մտատանջութիւններ ունին, կանոյք որ կաթ տուած էն և մեծ յոգնութենէ ենթակայ բոլոր մարդիկ իրենց մազերը կորսնցնելու ենթակայ են. այս պարագայից մէջ մանաւանդ ՄԱԶԵՐՈՒ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՎԻԿՏՈՐԻԱ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉԸ կոչուած է,

ՄԵԾ ՇԱՀԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱՀՍՒՑԱՆԵԼՈՒ
Ի Թուրքիա մեծաքանակ վաճառման համար միակ կեդրոնատեղին է ԷՍՄՈՒՆՏ ԳԱՌՈՒԱՆԱ. Մթերանոց անգլիական, Վ. Չիվռաս. Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 68

GUERISON Prompte et Certaine !
Affections des voies urinaires, Blennorrhagies, Catarrhe, Cystite, Néphrite suppurée, Mal de Bright, Coliques néphrétiques, Enthérite chronique.
CAPSULES DE SANTAL DE LACROIX
PHARMACIEN DE 1re CLASSE
LAURÉAT de la SOCIÉTÉ de PHARMACIE de Paris
Lauréat et Ex-Préparateur de l'Ecole supérieure de Paris
76, Rue du Château-d'Eau, 76 PARIS
DÉTAIL : DANS TOUTES LES PHARMACIES

Ընդհանուր մթերանոցն է ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ ԺՈՋԷՖ ՔԱՆՋՈՒՐԻ, Մեծ փողոց Բերայի, և ԴԵՂԱՐԱՆ Ա. ՄԵՐՀԱՄԷԹՃԵԱՆ, Պոլիս, Պահչէ-Գարու, 18 46

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1890 Յունուար 16 Երեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչև նոր ծանուցում

Բացի կիրակի օրերէն) Նաւակայան Եւրոպայի կամուրջէ ելնող շոգենաւոց Եւրոպական

Ժ. Ր.		Թ.
1 40	Լենիմ. Մէգարգ. Պէգլիւք. Թարաբ. Ենիքէ Պոյճ. Ր. Հիսար (Արնաւուտգիւղի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	17
2 30	Լենիմ. Մէգր. Պէգ. Թարբ. Ենիքէ. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար [Արնաւուտգիւղի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի բացի ուրբաթէ)	18
2 35	Ր. Ա. Գավագ Մէգր, Պէգլբ. Թարաբ. Պէյգօզ Գանտիլլի [Գանտ. շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի. ուր. օրերը Վանիգ. Չէնկ. Պէյլէրպէյի. Պէշիկ]	20
3 15	Լենիմ. Մէգարգ. Պէգլիւք. Թարաբ. Ենիքէ ՍԹԷՆ. Միրկէն Պոյճ. Ր. Հիսար Պէգպէք (Արնվ. գիւղի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի. Ուրբաթ օրերը ժամ 3½ մեկնի)	21
4 30	Լենիմ. Մէգր. Պէգ. Թարաբ. Ենիքէ. ՍԹԷՆ. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար. Պէգպէք Արնվ. Գուրբ. Օրթ. Պէշիկ.	32
6 —	Լենիմ. Մէգր. Պէգլիւք. Թարբ. Ենիքէ. ՍԹԷՆ. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէգպէք Արնվ. Գուրբ. Օրթ. Պէշիկ	22
7 —	Լենիմ. Մէգարգ. Պէգլիւք. Թարաբ. Պէյգօզ Բաղչ. Ենիքէ. Միրկ. Գանլըճ. Ր. և Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չէնկ. Պէյլէր. Օրթագ. Գուրգ. Պէշիկ. Խասգ.	2
8 15	Ա. և Ր. Գավագ Լենիմ Մէգարգ. Պէգ. Թար. Ենիքէ. ՍԹէնիա Միրկ Ր. Հիսար Պէգպէք Արնվ. Գուրբ. Օրթ. Պէշիկ.	21
10 —	Մէգարգ. Պէգ. Թարաբ. Ենիքէ. Միրկ. Ր. Հիսար Արնավ. Օրթագ. Պէշ.	34

Արնաւուտգիւղի կամուրջ ելնող շոգենաւ

1 30	Արնվ. Գուրբ. Օրթ. Պէշիկ.	2
1 35	Լենիմ. ՍԹէն. Պոյճ. Ր. Հիսար Պէգպէք Արնավ. Գուրբ. Օրթ. Պէշիկ.	19
2 —	Պէգպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիկ.	19
2 30	Ր. Հիսար Պէգպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիկ.	34
3 —	Պէգպէք Արնավուտ. Գուրչ. Օրթագիւղ Պէշիկթաշ	22
3 30	Ր. Հիսար Պէգպէք Արվ. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գուզ.	23
4 15	Պէգպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիկ. Գուզ (Ուրբաթ օրերը 4½ և Գուզ չպիտի հանդիպի)	34
10 50	Ր. Հիսարէն ուղղակի կամուրջ	2
11 20	Պէգպէքէն ուղղակի կամուրջ (բացի ուրբ)	22

Անատոլու եզերքէն կամուրջ ելնող շոգենաւ

1 40	Վանիգ. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ.	32
1 40	Պէյգօզ Բաղչ. Չուբ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հաղորդ.)	23
2 15	Պէյգօզ Գանտ. Վանիգ. Չէնկ. Պէյլ. Գուզգ. Պէշիկթաշ	28
3 15	Պէյգօզ Բաղչ. Չուբուգ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հղրդ. Ուրբաթ օրերը Վանիգ. Չէնկ. Պէյլ. Գուզգ. Պէշիկ.)	20
3 30	Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզգ. Խասք.	19
4 —	Գանտ. Վանիգ. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզգ. Պէշիկ. (Բացի ուրբաթէ)	17
4 50	Գանտ. Վանիգ. Չէնկէլ. Պէյլէրպ. Գուզգ. Խասգիւղ (Բացի ուրբաթէ)	18
5 —	Պէյգ. Բաղչ. Չուբուգ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիգ. Չէնկ. Պէյլ. Գուզգ. Պէշիկ.	23
6 45	Միրկ. Ր. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գուզգ. Պէշիկ. Խասք.	20
9 15	Պէգլիւք. Թարաբիա Պէյգ. Բաղչ. Չուբ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Խասգիւղ	28
10 20	Գանտ. Չէնկ.	28
11 —	Գուզգիւղէն ուղղակի կամուրջ (Բացի ուրբաթէ)	19

(Բացի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

2 45	Պէշիկ. Օրթագ. Գուր. Արնավուտ. Պէգպէք Ր. Հիսար Միրկ. Ենիքէ Թար. Պէգ. Մէգարգ. Լենիմ.	32
3 15	Դոլմապ. Խասք. Պէշիկ. Գուզգ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիքէ. Բաղչ. Պէյգ. Թարաբ. Պէգ. Մէգ. Լենիմֆերալլը	2
4 15	Պէշիկ. Օրթ. Գուզ. Արնվ. Պէգպէք Ր. Հիսար Պոյճ. Ենիքէ. Թարաբ. Պէգլբ. Մէգար. Լենիմ.	22
5 15	Խասք. Պէշիկ. Գուզգ. Օրթագ. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլ. Միրկ.	20
6 —	Դոլմապ. Պէշիկ. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պէգպէք. Ր. Հիսար Միրկ. ՍԹէն. Ենիքէ. Պէյգ. Թարաբ. Պէգլ. Մէգր. Լենիմ. և Գավագներ	21
7 —	Պէշիկ. Խասք. Գուզգ. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար Միրկ. Ենիքէ. Պէյգօզ Թարբ. Պէգլիւք.	23
8 30	Պէշիկ. Օրթ. Արնավ. Պէգ. Ր. Հիսար Միրկ. Ենիքէ. Թարաբ. Մէգար. Պէգլ.	34
9 30	Պէշիկ. Օրթ. Արնվ. Ր. Հիսար Միրկ. Ենիքէ. Պէյգօզ Թարաբ. Պէգլիւք. Մէգարգ. Լենիմ. [Բացի ուրբաթէ]	20
10 30	Ր. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. ՍԹէն. Ենիքէ. Թարբ. Պէգլիւքտէրէ. Մէգար. Լենիմ.	17
11 20	Ենիքէ. Թարաբ. Պէգ. Մէգր. Լենիմ.	21
11 35	Պէգպէք Ր. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. ՍԹէն. Ենիքէ.	19

Կամուրջէն Արնավուտգիւղ երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

2 50	Ուղղակի Ր. Հիսար	24
3 45	Ուղղակի Պէգպէք (Ուրբաթ օրերը 3 30ին)	33
9 55	Պէշիկ. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պէգ. Ր. Հիսար (Վաքթոր ելնող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	2
10 30	Պէշիկ. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէգպէք	22
11 15	Գուզ. Պէշիկ. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէգպէք Ր. Հիսար. Պոյաճքը.	28
11 40	Պէշիկ. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պէգպէք [Բացի ուրբաթէ]	2
12 —	Պէշիկ. Օրթ. Գուր. Արնվ.	22

Կամուրջէն Անատոլու եզերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

2 50	Խասգիւղ Չէնկէլքէօյ	19
3 35	Խասք. Գուզգ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիգ Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուբուգ. Բաղչ. Պէյգ.	2
3 25	Ուղղակի Գանտիլլի [Բացի ուրբաթէ]	17
4 10	Ուղղակի Գանտիլլի (Բացի ուրբաթէ)	16
9 25	Պէշիկթաշ, Գուզգիւնճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիգ. Գանտիլ. (Գավագներ գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	28
10 5	Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Չուբ. Բաղչ. Պէյգ. Թարաբ. Մէգարգ. Գավագներ (Ուրբաթները Պէգլիւքա.)	18
10 40	Խասք. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ)	19
10 45	Պէշիկթաշ Գուզգիւնճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վան. Գանտ. Պէգպէք (Ուրբաթ օրերը Խասք. Գանտ. Վաքթորի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի)	32
11 20	Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուբ. Բաղչ. Պէյգօզ (Ուրբ. օրերը 11 25)	23
11 45	Գուզգ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիգ.	34
11 55	Գուզգ. Խասգիւղ(*)	15

ԽԻՍԿԻՒՏԱՐԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	6 30 Պէշիկ.	1 50	— —
— —	7 5	2 30 Պէշիկ.	8 15
— —	8 5 Վ.ասփ.	2 50	9 5
1 30	8 20 Պէշիկ.	3 35 Վ.ասփ.	9 50
2 —	9 —	3 45 Պէշիկ.	10 10 Պէշիկ.
2 30 Պէշիկ.	9 30	4 15	10 30 Ֆէրը
3 5	10 — Ֆէրը	4 30 Ֆէրըօթ	10 40 Գ.գ.
3 30 Ֆէրը	10 20 Պէշիկ.	5 15 Վ.ասփ.	11 —
3 40	10 50	5 25	11 20 Ֆէրը
4 20	11 — Գուզգ.	5 45 Պէշիկ.	11 20
4 50	11 10 Ֆէրը	6 15 Ֆէրըօթ	11 50
5 30 Ֆէրը	11 20	6 20	11 55 Գ.գ.**
5 25 Վ.ասփ.	11 40	7 5	12 5
6 10	12 5	— —	— —

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	6 30 Պէշիկ.	— —	7 5
— —	7 5	2 5	8 15 Պէշիկ.
1 45**	8 — Վ.ասփ.	2 30 Պէշիկ.	9 5
2 30 Պէշիկ.	8 20 Պէշիկ.	3 35 Վ.ասփ.	9 45
3 —	9 — Պէշիկ.	3 10	10 10 Պէշիկ.
3 40	9 30	3 45 Պէշիկ.	10 30 Ֆէրը
3 30 Ֆէրըօթ	10 — Ֆէրը	4 30 Ֆէրըօթ	10 40
4 20	10 10 Պէշիկ.	4 40	11 20 Ֆէրը
5 5	10 40	5 15 Վ.ասփ.	11 20
5 30 Ֆէրըօթ	11 10 Ֆէրը	5 25	11 40
*5 25 Վ.ասփ.	11 10	5 45 Պէշիկ.	12 5
6	11 40	6 15 Ֆէրըօթ	— —
— —	12 5	6 25	— —

* Այս երթեւեկութիւն Հրէից տօներուն, և շաբաթ օրերը Գուզգ. չպիտի հանդիպի։
** Բացի կիրակի օրերէ։

ՀԱՐԷՄ ԽՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ ԽՈՒՍՏԱԳԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

3 30	Հարէմէն Սալաճագ	(բաց ի կիրակի օրերէն)
4 45	» »	(կիր. օրերը ժ. 5 15)
10 40	» »	(բաց ի կիրակի օրերէն)
11 25	» »	(Կիրակի օրը ժ. 10 45ին)
8 —	կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ	(բաց ի կիրակի օրերէն)
4 15	կամուրջէն Հարէմ առանց Սալաճագ	(Կիր. օրերը ժ. 5)
10 10	կամուրջէն Հարէմ առանց Սալաճագ	(բաց ի կիրակի օրերէն)
11 10	կամուրջէն Հարէմ առանց Սալաճագ	(Կիրակի օրերը ժ. 10 20 ին).

ԽՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԽՍԿԷԼԷՍԻ

ԵՒ

ԳԱԴԸՔԷՕՅԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՐԵՒՈՐ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 50	Իւսկիւտարէն Գադըգիւղ Սիրքէճի
5 30	Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 —	Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10	» Գադըգիւղ (Լենի գիւղի շոգենաւին հետ կը հաղորդակցի)
4 30	Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
6 15	Սիրքէճիէն Գադըգիւղ Իւսկիւտար
10 30	Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 20	Գադըգիւղէն Իւսկիւտար

* Այս երթեւեկութիւնը Նոյմ. 16էն վերջ տեղի չէն ունենար։
* Բաց ի Ուրբաթ օրերէն։

Ծան. — Օրը միջօրէ եղած տեսն. շոգենաւ իրենց առնուած տեղը պիտի մնան. 161

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ, ԵՆԱՄՏԻՑ ԵՒ ՕԺՏԱՑ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՎԻԵՆՆԱ

Գործողութիւնք 1889 Դեկտ. ամսուն

Այս ամսուան մէջ ստացուած և ստորագրուած են 844 նոր մուրհակներ (բոլիս) որք կը կազմեն ապահովագրեալ դրամագլուխ, Ֆր. 5,117,407·50
Բաժիններու գանձ. » 432 287·03
Վճարման հասանելի առթիւ » 296,100 —
1888 Դեկտ. 31ին երաշխաւորեալ հասոյթ, Ֆր. 88,469,460·35
Ամբողջութիւն ապահովագրեալ գումարոյ, Ֆր. 434,419,824·71
Վճարեալ գումար » 152,322,584·88

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր Գործակատարն Պ. ԼԻՈՆԵԼ ՊՕՆՏԻ.

Թիւնէլի հրապարակ, տուն Մայէրի, երկրորդ յարկ. 27

Ընկերութեան սեղանաւորն է Պ. Ս. ԱՏԼԷՐ

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տոքթոր Ալէրի ջերմային հիւանդութեանց այս դեղն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մ'է զուտ բուսեղինաց, է դառնահամ և աղէտ կազդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնը և ազդեցիկ առոյգ յատկութիւնը երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդիւնքը առոյգ վկայութեամբ։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր աննշմարելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդը, և յառաջ կը բերեն ամեն տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորում, որոց աս անուններն տրուած է. ջերմն և սարսուռ, թագուն ջերմ, պարբերական ջերմ, ընդհանրական ջերմ, մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր միանգամայն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բուրեալ ծծմբային նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակտիներէն ելած թունաւոր կազերով. գորս մարդիկ կը ծծեն չնչառութեամբ։

Ալէրի ջերմի ու տենդից դեղն կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնը և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն առաւելապէս անվտանգ և անվնաս է և օգտաւէտ առոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգից համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատանը ի Ղալաթիա Կարաքէօյ։ 181

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ